

Lohjan kaupunki

Talousarvio 2019

Taloussuunnitelma 2020-2021

Kaupunginhallitus 5.11.2018
Kaupunginhallitus 19.11.2018
Kaupunginhallitus 3.12.2018
Kaupunginvaltuusto 12.12.2018

Sisällysluettelo

1.	Lohjan kaupunkistrategia 2017-2025	1
2.	Lohjan kaupungin sitovat tavoitteet ja prosessit vuodelle 2019	2
2.1.	Elinvoimainen Lohja	2
2.2.	Hyvinvoiva Lohja	4
2.3.	Asukkaiden Lohja	4
2.4.	Kaupungin prosessit	5
3.	Luottamushenkilöhallinto	6
3.1.1.	Toiminnan sisältö ja laajuus	6
3.1.2.	Luottamushenkilöhallinnon tuloslaskelma	6
3.2.	Asuntomessut 2021 -hanke	8
3.2.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	8
4.	Keskusvaalilautakunta	9
4.1.1.	Toiminnan sisältö ja laajuus	9
4.1.2.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	9
4.1.3.	Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma	9
5.	Tarkastuslautakunta	11
5.1.1.	Toiminnan sisältö ja laajuus	11
5.1.2.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	11
5.1.3.	Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma	12
6.	Elinvoima	13
6.1.	Toiminta-ajatus	13
6.2.	Toiminnan ydinprosessit	13
6.3.	Elinvoiman tunnusluvut ja mittarit	14
6.4.	Elinvoiman tuloslaskelma	15
6.5.	Konsernihallinto	18
6.5.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	18
6.5.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	18
6.5.3.	Talousarvion perustelut	18
6.5.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019	19
6.5.5.	Tasapainotus-/Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	20
6.5.6.	Henkilöstömuutokset	20
6.5.7.	Merkittävät investoinnit	20
6.5.8.	Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat	20
6.6.	Palvelutuotanto	21
6.6.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	21
6.6.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	21
6.6.3.	Talousarvion perustelut	22
6.6.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019	23
6.6.5.	Tasapainotus-/Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	24
6.6.6.	Henkilöstömuutokset	24
6.6.7.	Merkittävät investoinnit	24
6.6.8.	Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat	24
6.7.	Kaupunkikehitys	25
6.7.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	25
6.7.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	25
6.7.3.	Talousarvion perustelut	26
6.7.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019	27

6.7.5.	Tasapainotus-/Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	27
6.7.6.	Henkilöstömuutokset.....	27
6.7.7.	Merkittävät investoinnit	28
6.7.8.	Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat	28
6.8.	Kaupunkisisällöt	29
6.8.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	29
6.8.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	29
6.8.3.	Talousarvion perustelut.....	30
6.8.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019	32
6.8.5.	Tasapainotus-/Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	32
6.8.6.	Henkilöstömuutokset.....	32
6.8.7.	Merkittävät investoinnit	32
6.8.8.	Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat	32
7.	Hyvinvointi.....	33
7.1.	Toiminta-ajatus.....	33
7.2.	Toimialan ydinprosessit.....	33
7.3.	Hyvinvoinnin tunnusluvut ja mittarit	34
7.4.	Hyvinvointi-toimialan tuloslaskelma	35
7.5.	Lasten, nuorten ja perheiden palvelualue	37
7.5.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	37
7.5.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	37
7.5.3.	Talousarvion perustelut.....	38
7.5.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019	38
7.5.5.	Tasapainotus- /Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	39
7.5.6.	Henkilöstömuutokset.....	39
7.5.7.	Merkittävät investoinnit	39
7.5.8.	Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat	39
7.6.	Työikäisten palvelualue	40
7.6.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	40
7.6.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	40
7.6.3.	Talousarvion perustelut.....	40
7.6.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019	41
7.6.5.	Tasapainotus- /Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	41
7.6.6.	Henkilöstömuutokset.....	42
7.6.7.	Merkittävät investoinnit	42
7.6.8.	Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat	42
7.7.	Ikäntyneiden palvelualue	43
7.7.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	43
7.7.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	43
7.7.3.	Talousarvion perustelut.....	43
7.7.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019	44
7.7.5.	Tasapainotus- /Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	44
7.7.6.	Henkilöstömuutokset.....	44
7.7.7.	Merkittävät investoinnit	45
7.7.8.	Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat	45
8.	Kaupunkitason laskelmat.....	46
8.1.	Verotulot.....	46
8.2.	Lohjan kaupunki, tuloslaskelma.....	47
9.	Investoinnit 2019-2021	50

9.1.	Maa- ja vesialueet	50
9.2.	Rakennukset	50
9.3.	Kiinteät rakenteet ja laitteet	51
9.4.	Koneet ja kalusto	51
9.5.	Investoinnit yhteensä.....	51
10.	Rahoituslaskelma	52
11.	Talousarvion sitovuusmääräykset ja päätösvaltuudet	54
11.1.	Talousarvion sitovuus.....	54
11.2.	Maksut ja myyntihinnat	55
11.3.	Päätösvaltuudet	55
12.	Talousarvion ja taloussuunnittelun rakenne	57
12.1.	Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat	57
12.2.	Rakenne ja sisältö	57
12.3.	Toiminnalliset tavoitteet ja määrärahat	58
12.4.	Toiminnalliset muutokset, suoritteet ja yksikkökustannukset	58
13.	Talouden perusteet	59
13.1.	Lohjan väestö.....	59
13.2.	Huoltosuhteiden kehitys	61
13.3.	Väestön ikärakenteen kehitys.....	62
13.4.	Työllisyys	63
13.5.	Työttömyys.....	63
13.6.	Verotulojen kehitys	66
13.7.	Yleinen taloudellinen tilanne	66
13.8.	Palkat ja hinnat.....	67
13.9.	Kuntatalous	67
13.10.	Valtionosuudet vuonna 2019	68
13.11.	Laskentaperusteet.....	69
14.	Suunnittelukauden asuntotuotanto	71
14.1.	Kaavavaranto ja vireillä oleva kaavoitus	71
14.2.	Asuntotuotanto	72

1. Lohjan kaupunkistrategia 2017-2025

Valtuusto on hyväksynyt Lohjan kaupunkistrategian vuosille 2017 - 2025.

Lohjan kaupunkistrategia sisältää kolme kärkeä, jotka ovat:

- Elinvoimainen Lohja
- Hyvinvoiva Lohja
- Aukkaiden Lohja

Kumpikin toimiala laatii omat suunnitelmansa siitä, miten ne toteuttavat valtuuston hyväksymää strategiaa. Myös tämä talousarvio on laadittu siten, että se omalta osaltaan edistää kaupunkistrategian toteuttamista vuonna 2019.

Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa, toiminnalliset muutokset

2. Lohjan kaupungin sitovat tavoitteet ja prosessit vuodelle 2019

2.1. Elinvoimainen Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Sote- ja maakuntauudistukseen valmistautuminen	Henkilöstö: siirtyvän henkilöstön luettelot laadittu Kiinteistöt: vuokrattavien tilojen luettelot luotu Irtaimisto: irtaimistojärjestely selvitetty Sopimukset: siirrettävät sopimukset luetteloitu Talous: Soten vaikutukset Lohjan talouteen arvioitu uudestaan	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Digitalisaation edistäminen	Tietojärjestelmien uudistaminen ja lisäominaisuuksien käyttöönoton edistyminen TOS (tiedon ohjaussuunnitelman) vienti toimistojärjestelmiin, projektin eteneminen Tietosuojan ja tietoturvallisuuden kehittämisen edistyminen	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Ekohankkeet ja kiertotalous	Muodostettu uusi Hinku 2.0 mukainen toimintamalli Käynnistetty pilottiluonteisesti jakamis-, kierto- ja eko/energiahankkeita Hinku 2.0 ohjelman mukaisesti.	Toteutetaan budjetin sisällä

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Kiinteistöomaisuuden ja tilojen optimointi, harmaiden listojen hyödyntäminen kiinteistöomaisuuden vähentämisessä	Kiinteistöomaisuuden hallinnan ja rakentamisen organisoinnin eteneminen Harmaiden listojen projektin kautta kiinteistömäärän vähentäminen	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Asuntomessut infrastruktuuri valmis	Asuntomessualueen kunnallisteknisen infrastruktuurin toteutuksen eteneminen Taimiston liikuntapuiston rakentamisen valmistelun eteneminen	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Kaava-alueiden toteuttaminen	Käynnissä olevien kaava-aluehankkeiden (Taka-Routio ja Gunnarla) valmistumisen eteneminen. Paloniemen, Lempolan ja Karnaisten kaava-alueiden toteuttamisen eteneminen.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Maankäytön tehostaminen erityisesti "tunnin junan" asemanseudun tuntumasta sekä potentiaalisilta työpaikka-alueilta	Hankitun raakamaan määrä ja sijainti Luovutettujen kiinteistöjen määrä	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Kaavoitusprosessin kehittäminen	Kaavojen valmistuminen kaavoitusohjelman aikataulun mukaan	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Asuntomessujen eteneminen	Kaavan valmistuminen ajoissa Tonttien luovutuksen valmistelu ja myynnin sujuminen	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Rakennusvalvonnan sujuva prosessi	Lupakäsittelyn vaatima aika ja asiakaspalaute	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Digitalisoinnin edistäminen	Uusien hankkeiden määrä ja olevien hankkeiden edistyminen (Eepos, Hellewi)	Toteutetaan budjetin sisällä

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Hyvinvointi	Tehokas ja tarkoituksenmukainen palveluverkko	Yksikköhinta	Määrärahan vähennys

2.2. Hyvinvoiva Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Sairauspoissaolopäivien sekä työtapaturmien määrän vähentyminen	Sairauspoissaolopäivien väheneminen per työntekijä verrattuna vuoden 2018 tasoon Työtapaturmien määrän vähentyminen verrattuna vuoden 2018 lukumäärään	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Taimiston liikuntapuiston kehittäminen	Hankesuunnitelmien edistyminen	Määrärahan lisäys
Elinvoima	Kirjaston kehittämissuunnitelma etenee	Omatoimikirjasto Saukkola toteutettu	Toteutetaan budjetin sisällä

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Hyvinvointi	Monialaista alueellista työtä kehitetään viemällä palveluja lähelle kuntalaisen arkea.	Asukastytytyväisyys	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Varmistetaan yhteistyöprosessit tulevan maakunnan kanssa.	Osallistuminen valmisteluun (määrä).	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Muutosten hallittu läpivienti sote-uudistuksessa.	Henkilöstön työtyytyväisyys	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Varmistetaan henkilöstön osaamista.	Valmiit osaamiskuvaukset.	Toteutetaan budjetin sisällä

2.3. Asukkaiden Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Päätöksenteon johdonmukaisuus ja selkokieleisyys	Saatu asiakaspalaute	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Ystävällinen ja laadukas asiakaspalvelu	Toteutetaan asiakaspalvelukoulutuksia Saatu asiakaspalaute	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Kulttuuri- ja liikuntamahdollisuuksien käytön lisääminen ja aktivointi	Kaiku-kortin käyttöönotto ja käyttäjien määrä	Toteutetaan budjetin sisällä

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Hyvinvointi	Monitoimijataloja ja palvelukeskuksia kehitetään yhdessä asiakkaiden kanssa.	Toteutuneiden palvelujen määrä	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Vahvistetaan matalan kynnyksen palveluja	Asiakaspalaute	Toteutetaan budjetin sisällä

2.4. Kaupungin prosessit

Organisaatiouudistukseen liittyy prosessimainen toiminta. Prosesseja ja prosessinomistajia on nimetty erikseen koko kaupunkiorganisaatiota koskevin ja vain toimialaa koskevin.

Koko kaupungin toimintaa ohjataan seuraavilla prosesseilla seuraavien prosessinomistajien toimesta:

Asiakaskokemuksen parantaminen- prosessi, asiakkuuspäällikkö:

Tavoitteena on luoda yhteinen ymmärrys yhteisistä asiakkaista ja hyvän asiakaskokemuksen tärkeydestä yli toimialarajojen. Selvitetään nykytila ja mitkä kaikki asiat vaikuttavat asiakaskokemukseen eri toiminnoissa ja sitä kautta parannetaan asiakaskokemusta. Aktiivinen asukkaiden mielipiteiden kuuleminen sekä ystävällisen ja palvelualttiin asiakaspalvelun korostamisen tärkeys läpi koko henkilöstön. Tavoitteena on mennä sinne, missä asukkaat ovat ja etsiä uusia, tuoreita osallistamisvaihtoehtoja. Toimii linjaesimiesten kumppanina ja yhdistää eri toimialoja kuntalaisen etu aina mielessä.

Innovoiva ja innostunut henkilöstö -prosessi, henkilöstöjohtaja:

Tavoitteena on hyvinvoiva ja työstään innostunut henkilöstö, joka auttaa ja palvelee kuntalaisia sitoutuneesti ja tehokkaasti uusia toimintatapoja- ja menetelmiä hyödyntäen. Uusien henkilöstöpoliittisten periaatteiden pohjalta toteutetaan erilaisia koulutuksia, tempauksia ja pidempikestoisia kehittämistoimenpiteitä sekä erityisesti tehostetaan sisäistä viestintää yhteistyössä yhteysjohtajan kanssa.

Digitalisaation hyödyntäminen –prosessi, palvelutuotantojohtaja

Digitalisaation hyödyntämisessä keskeiset tavoitteet ovat edelleen oman toiminnan tehostaminen tietojärjestelmiä uudistaen sekä uudenlaisen nopeamman tyyppisen pilotoinnin hyödyntäminen eri kohteissa. Pilotointityyppisiä hankkeita voidaan toteuttaa mm. joukkoliikenteen tiedon kulun parantamisessa ja tekoälyn hyödyntämisessä tietomassojen analysoinnissa. Digitalisaation painopisteen on myös kiinteistöjen mm. Laurentiustalon kehittäminen tulevaisuuden käyttäjätarpeisiin sekä kiinteistöistä saatavan digitaalisen tiedon hyödyntäminen. Kehittämisessä syntyneitä ideoita pyritään hyödyntämään myös muissa kiinteistöissä. Tietotyövälineiden kehittyminen on myös avannut uusia mahdollisuuksia kehittää etätöitä, jota digitalisaatiolla pyritään nopeuttamaan.

Tuloslaskelmat ja toiminnalliset muutokset

3. Luottamushenkilöhallinto

3.1.1. Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	Tuotot/kulut € (ulkoiset)
Kaupunginvaltuusto	51 jäsentä, 11 kokousta	0/ -214 877
Kaupunginhallitus: Kaupunginhallitus (kokoustoiminta, seminaarit, matkat, tapahtumat, kaupunginjohtaja) ja toimikunnat	13 kaupunginhallituksen ja 7 konsernijaoston jäsentä, yhteensä 33 kokousta	0/ -422 594
Palvelutuotantolautakunta, Vetovoimalautakunta, Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta, Sosiaali- ja terveyslautakunta, Toimikunnat sekä Asuntomessut 2021 hanke	kukin toimielin 11 kokousta Asuntomessut 447 000 €	0/ -833 102
Toimialajohto (Hyvinvointi ja Elinvoima)		0/ -182 970

3.1.2. Luottamushenkilöhallinnon tuloslaskelma

Luottamushenkilöhallinnon alle kuuluvat kaupungin valtuuston, kaupunginhallituksen, lautakuntien ja niiden jaostojen/toimikuntien sekä vaikuttamiselinten kokoukset, valtuustoinfot, valtuustoseminaarit, hallituksen iltakoulut sekä toimielinten seminaarit. Asuntomessut erillishankkeena sisältyy toimielinkustannuksiin.

Toimielimen toimintakate on sitova suhteessa valtuustoon.

10 LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019	Ero%	SV 2020	Ero%	SV 2021	Ero%
TOIMINTATUOTOT								
MAKSUTUOTOT	79	0	0					
TOIMINTATUOTOT	79	0	0		0 ***		0 ***	
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-795 553	-910 880	-981 336	7,7				
PALKAT JA PALKKIOT	-679 719	-789 670	-853 050	8,0				
HENKILÖSIVUKULUT	-115 834	-121 210	-128 286	5,8				
ELÄKEKULUT	-97 345	-100 220	-108 806	8,6				
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-18 489	-20 990	-19 480	-7,2				
PALVELUJEN OSTOT	-289 245	-423 920	-483 762	14,1				
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-81 332	-45 480	-45 862	0,8				
AVUSTUKSET	-126 963	-153 700	-155 238	1,0				
MUUT TOIMINTAKULUT	-52 874	-153 780	-143 845	-6,5				
TOIMINTAKULUT	-1 345 967	-1 687 760	-1 810 043	7,2	-2 010 000	11,0	-2 529 000	25,8
TOIMINTAKATE	-1 345 888	-1 687 760	-1 810 043	7,2	-2 010 000	11,0	-2 529 000	25,8

Ulkoiset

10 LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 ulk	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
MAKSUTUOTOT	79	0	0	
TOIMINTATUOTOT	79	0	0	
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-795 553	-910 880	-981 336	7,7
PALKAT JA PALKKIOT	-679 719	-789 670	-853 050	8,0
HENKILÖSIVUKULUT	-115 834	-121 210	-128 286	5,8
ELÄKEKULUT	-97 345	-100 220	-108 806	8,6
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-18 489	-20 990	-19 480	-7,2
PALVELUJEN OSTOT	-248 353	-337 320	-406 462	20,5
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-81 332	-45 480	-45 862	0,8
AVUSTUKSET	-126 963	-153 700	-155 238	1,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 580	-84 580	-64 645	-23,6
TOIMINTAKULUT	-1 254 781	-1 531 960	-1 653 543	7,9
TOIMINTAKATE	-1 254 702	-1 531 960	-1 653 543	7,9

Sisäiset

10 LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 sis	Ero%
TOIMINTAKULUT				
PALVELUJEN OSTOT	-40 893	-86 600	-77 300	-10,7
MUUT TOIMINTAKULUT	-50 293	-69 200	-79 200	14,5
TOIMINTAKULUT	-91 186	-155 800	-156 500	0,4
TOIMINTAKATE	-91 186	-155 800	-156 500	0,4

3.2. Asuntomessut 2021 -hanke

3.2.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Asuntomessuprojektissa ajankohtaista on tonttihaku ja rakentajavalinnat. Tämä koskee sekä pientaloja että townhouseja ja kerrostaloja. Ajankohtaista on myös infran ja kunnallistekniikan rakentaminen. Myös talorakentaminen saattaa jo käynnistyä. Osuuskunta-asumisen eteenpäin vienti on keskeisessä asemassa. Kehitysrahan käyttökohteet on pääosin sovittu ja niitä viedään eteenpäin. Tiivistä vuorovaikutusta asukkaiden, yrittäjien ja muiden osallisten kanssa jatketaan. Viestintä ja markkinointi painottuvat tonttimarkkinointiin.

Asuntomessut tuloslaskelma sisältyy osaksi toimikuntien määrärahaa

1003 TOIMIKUNNAT	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019	Ero%
6021 ASUNTOMESSUT (2017-2021)				
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-25 436	-116 000	-172 150	48,4
PALKAT JA PALKKIOT	-20 800	-94 990	-142 380	49,9
HENKILÖSIVUKULUT	-4 636	-21 010	-29 770	41,7
ELÄKEKULUT	-3 553	-16 190	-23 850	47,3
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 083	-4 820	-5 920	22,8
PALVELUJEN OSTOT	-15 828	-131 000	-197 000	50,4
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 243	-20 000	-20 000	0,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-10	-85 900	-71 100	-17,2
TOIMINTAKULUT	-43 516	-352 900	-460 250	30,4
TOIMINTAKATE	-43 516	-352 900	-460 250	30,4

4. Keskusvaalilautakunta

4.1.1. Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	Tuotot/kulut € (ulkoiset)
Vaalit: Eduskuntavaalit, maakuntavaalit, EU-vaalit	37 901 äänioikeutettua	225 000/ -553 980

4.1.2. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Vuonna 2019 järjestetään eduskuntavaalit, europarlamenttivaalit sekä mahdollisesti maakuntavaalit.

4.1.3. Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma

Toimielimen toimintakate on sitova suhteessa valtuustoon.

20 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019	Ero%	SV 2020	Ero%	SV 2021	Ero%
TOIMINTATUOTOT								
TUET JA AVUSTUKSET	0	100 000	225 000	125,0				
TOIMINTATUOTOT	0	100 000	225 000	125,0	0 -100,0		0 ***	
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-173 911	-155 500	-463 980	198,4				
PALKAT JA PALKKIOT	-154 618	-140 000	-420 060	200,0				
HENKILÖSIVUKULUT	-19 294	-15 500	-43 920	183,4				
ELÄKEKULUT	-14 776	-11 940	-35 190	194,7				
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-4 517	-3 560	-8 730	145,2				
PALVELUJEN OSTOT	-55 847	-47 700	-86 100	80,5				
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 385	-5 400	-9 000	66,7				
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 692	0	0					
TOIMINTAKULUT	-243 835	-208 600	-559 080	168,0	0 -100,0		-250 000 ***	
TOIMINTAKATE	-243 835	-108 600	-334 080	207,6	0 -100,0		-250 000 ***	

Ulkoiset

20 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 ulk	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
TUET JA AVUSTUKSET	0	100 000	225 000	125,0
TOIMINTATUOTOT	0	100 000	225 000	125,0
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-173 911	-155 500	-463 980	198,4
PALKAT JA PALKKIOT	-154 618	-140 000	-420 060	200,0
HENKILÖSIVUKULUT	-19 294	-15 500	-43 920	183,4
ELÄKEKULUT	-14 776	-11 940	-35 190	194,7
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-4 517	-3 560	-8 730	145,2
PALVELUJEN OSTOT	-55 347	-45 600	-81 000	77,6
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 385	-5 400	-9 000	66,7
TOIMINTAKULUT	-240 643	-206 500	-553 980	168,3
TOIMINTAKATE	-240 643	-106 500	-328 980	208,9

Sisäiset

20 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 sis	Ero%
TOIMINTAKULUT				
PALVELUJEN OSTOT	-500	-2 100	-5 100	142,9
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 692	0	0	
TOIMINTAKULUT	-3 192	-2 100	-5 100	142,9
TOIMINTAKATE	-3 192	-2 100	-5 100	142,9

5. Tarkastuslautakunta

5.1.1. Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	Tuotot/kulut € (ulkoiset)
Tarkastuslautakunta	10 kokousta controller 0,3 htv	0/ -79 530
Tilintarkastus	62 lakisääteistä tarkastus- päivää	0/ -

5.1.2. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida,
 - ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
 - talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Edellä mainitut tarkastuslautakunnan tehtävät voidaan jakaa kolmeen tehtäväkokonaisuuteen: hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen, arviointi ja muut tehtävät.

5.1.3. Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma

Toimielimen toimintakate on sitova suhteessa valtuustoon.

30 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019	Ero%	SV 2020	Ero%	SV 2021	Ero%
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-27 917	-31 390	-30 480	-2,9				
PALKAT JA PALKKIOT	-24 642	-27 270	-26 700	-2,1				
HENKILÖSIVUKULUT	-3 275	-4 120	-3 780	-8,3				
ELÄKEKULUT	-2 535	-3 190	-3 050	-4,4				
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-740	-930	-730	-21,5				
PALVELUJEN OSTOT	-43 203	-51 800	-50 800	-1,9				
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-161	-150	-250	66,7				
MUUT TOIMINTAKULUT	-400	-2 900	-3 100	6,9				
TOIMINTAKULUT	-71 681	-86 240	-84 630	-1,9	-86 000	1,6	-87 000	1,2
TOIMINTAKATE	-71 681	-86 240	-84 630	-1,9	-86 000	1,6	-87 000	1,2

Ulkoiset

30 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 ulk	Ero%
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-27 917	-31 390	-30 480	-2,9
PALKAT JA PALKKIOT	-24 642	-27 270	-26 700	-2,1
HENKILÖSIVUKULUT	-3 275	-4 120	-3 780	-8,3
ELÄKEKULUT	-2 535	-3 190	-3 050	-4,4
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-740	-930	-730	-21,5
PALVELUJEN OSTOT	-40 403	-49 700	-48 800	-1,8
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-161	-150	-250	66,7
TOIMINTAKULUT	-68 481	-81 240	-79 530	-2,1
TOIMINTAKATE	-68 481	-81 240	-79 530	-2,1

Sisäiset

30 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 sis	Ero%
TOIMINTAKULUT				
PALVELUJEN OSTOT	-2 800	-2 100	-2 000	-4,8
MUUT TOIMINTAKULUT	-400	-2 900	-3 100	6,9
TOIMINTAKULUT	-3 200	-5 000	-5 100	2,0
TOIMINTAKATE	-3 200	-5 000	-5 100	2,0

6. Elinvoima

6.1. Toiminta-ajatus

- Lohjan elinvoimaisuuden lisääminen:
 - Vahva ja palveleva ohjaus
 - Tehokas arjen palvelutuotanto
 - Tehokas maankäyttö ja valvonta
 - Luova ja liikkuva, tiedotus- ja suhdetoiminta- (pr) sekä sisällöntuotanto

6.2. Toiminnan ydinprosessit

Ennakoiva ja kestävä kaupunkikehittäminen, kaavoituspäällikkö

Kaupunkikehitysprosessi toteuttaa Lohjan kaupungin strategiaa kaupunginvaltuuston hyväksymän maankäytön rakennemallin pohjalta osayleiskaavoituksen, maan hankinnan ja sopimusten, asemakaavoituksen, katu- ja yleisten alueiden suunnittelun, kiinteistönmuodostuksen ja lupaprosessien kautta. Vuonna 2019 tavoitteina ovat:

1. Poikkihallinnollisen kehittämis- ja koordinoitiryhmän toiminnan tehostaminen, kehittäminen ja vakiinnuttaminen.
2. Kaupunkikehitysprosessin ennakkoinnin ja sisäisen yhteistyön edistäminen kehittämällä yhteisiä työtapoja ja -välineitä.
3. Prosessin poikkihallinnollisen yhteistyön kehittäminen tunnistamalla sisäisiä kitkakohtia periaatteella "rajapinnoista yhdyspinnoiksi" ja prosessista tiedottaminen.

Toimivat, terveelliset ja turvalliset tilat, kehittämisjohtaja

Kaupungin tilojen käytön tehostaminen tiivistämällä käyttöä, vähentämällä vajaakäyttöä ja poistamalla käyttämättömiä tiloja. Vuoden 2019 aikana selvittelyn alla on suurten koulujen (lukio, Anttila, Ojamo, Mäntynummi, Järnefelt) sisäilmaongelmaisten tilojen kunnostuksen ja samanaikaisen tilojen käytön tehostamisen kysymykset. Myös Saukkolan päiväkodin ja Nummen koulukeskuksen tilaratkaisut ovat selvittelyssä. Sisäilmaongelmaisten tilojen määrää pyritään vähentämään määrätietoisella tilojen korjaustyöllä, tekemällä tutkimuksia tiloissa, parantamalla kiinteistöhuollon ja siivouksen toimintatapoja sekä välttämällä riskirakenteita uudisrakennuksissa. Ennakoidaan ja arvioidaan tilannetta, jossa Nummentien ammattikoulutilat siirtyvät kaupungin omistukseen ja käyttöön.

Aktiivinen ja ennakoiva yrityselämän kehittäminen, yrityspalvelupäällikkö

Edistetään uusien yritysten sijoittumista Lohjalle aktiivisen, Lohjan ulkopuolelle suuntautuvan kontaktoinnin avulla. Valmistellaan, suunnitellaan ja toteutetaan yritystonttien ja toimitilojen markkinointiin ja kysyntään liittyviä hankkeita. Edistetään uusien yritysten syntyä ja sijoittumista Lohjan kaupunkiin huolehtimalla yritysten sijoittumisprosessin toimivuudesta ja ketteryydestä. Edistetään yhteistyötä korkeakoulu- ja ammatillisen koulutuksen kanssa elinkeinoasioiden osalta.

Sisältörikkaan elämän edistäminen, kaupunkisisältöjohtaja

Prosessia viedään eteenpäin kaupunkisisältöjen tavoitteiden mukaisesti. Prosessin tavoitteita kirjattu myös muilta tulosalueilta, ja niitä viedään eteenpäin. Esimerkkeinä Hiiden Opiston kurssitarjonnan suuntaaminen työikäisille, erityisesti nuorille aikuisille sekä Laurentiustalon toimintasuunnitelman muokkaaminen sellaiseksi, että talo on tehokkaassa käytössä ympäri vuoden ja talon käyttäjät ja asiakkaat ovat tyytyväisiä talon toimivuuteen ja tilaratkaisuihin.

Luovan vetovoimaisuuden lisääminen, markkinointipäällikkö

Mahdollistetaan kohtaamiset luovien alojen sekä elinkeinoelämän ja kuntapuolen kanssa.

Käytetään tiloja ja alueita monipuolisesti ja innovatiivisesti. Tuotetaan luovaa viestintää, tarinaa ja sisällöntuotantoa. Hyödynnetään avointa dataa ja uusia digitaalisia ratkaisuja vetovoimaisuuden lisäämiseksi. Luodaan asioita yhdessä henkilöstön, kolmannen sektorin, asukkaiden ja yritysten kanssa.

6.3. Elinvoiman tunnusluvut ja mittarit

Elinvoima	TA2018	TAE2019	SV2020	SV2021
Toimintatuotot/asukas	1 431,05	1 439,25	1 445,30	1 466,98
Toimintakulut/asukas	-1 694,30	-1 730,71	-1 737,98	-1 764,04
*Toimintakate/asukas	-263,24	-291,46	-292,68	-297,06
Sairauspoissaolojen muutos, %	0,0	-4,0	-4,0	-4,0
Henkilöstön määrän muutos, %	-7,0	-2,0	0,0	0,0
Työmarkkinatuen kuntaosuuden muutos, %	-5,8	-5,0	-5,0	-5,0
Palo- ja pelastustoimi, euroa/asukas	66	69	70	72
Korjausvelka; 1.1. tilanne; kuntoluokka 75 %; muutos-%	5-10	5-10	5-10	5-10
Tilamassa; poistuvan tilamassan määrä, muutos-%	3-5	3-5	3-5	3-5
Rakennushankkeet; investointitaso, milj. euroa	25-30	25-30	25-30	25-30
Luovutetut tontit	13	13	13	13
Hyväksytyt kaavat: asemakaava+osayleiskaava	12+1	12	10	10
Hyväksytyjen rakennuslupien määrä	800	800	800	800
Kulttuuripalvelujen asiakasmäärä	450 000	450 000	450 000	450 000
Opistojen opetustunnit	44 000	44 000	44 000	44 000
Tapahtumat, kpl	150	150	150	150
Liikuntasuoritteiden määrä	1 290 000	1 290 000	1 290 000	1 290 000

6.4. Elinvoiman tuloslaskelma

Elinvoima –toimialan toimintakate on sitova suhteessa valtuustoon.

40 ELINVOIMA	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019	Ero%	SV 2020	Ero%	SV 2021	Ero%
TOIMINTATUOTOT								
MYYNITUOTOT	33 855 657	36 251 350	35 899 573	-1,0				
MAKSUTUOTOT	4 145 563	2 815 590	2 967 446	5,4				
TUET JA AVUSTUKSET	1 265 628	930 500	939 606	1,0				
MUUT TOIMINTATUOTOT	27 468 936	26 954 400	27 118 340	0,6				
TOIMINTATUOTOT	66 735 783	66 951 840	66 924 965	-0,0	67 929 000	1,5	68 948 000	1,5
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN								
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	292 043	0	0					
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	292 043	0	0					
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-30 430 673	-30 308 420	-30 954 472	2,1				
PALKAT JA PALKKIOT	-23 427 252	-23 370 310	-23 985 316	2,6				
HENKILÖSIVUKULUT	-7 003 422	-6 938 110	-6 969 156	0,4				
ELÄKEKULUT	-5 780 329	-5 742 400	-5 964 346	3,9				
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 223 093	-1 195 710	-1 004 810	-16,0				
PALVELUJEN OSTOT	-27 078 036	-26 977 070	-24 718 505	-8,4				
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 720 582	-11 570 360	-11 702 564	1,1				
AVUSTUKSET	-5 232 639	-5 029 410	-7 427 610	47,7				
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 006 006	-5 382 380	-5 674 906	5,4				
TOIMINTAKULUT	-79 467 936	-79 267 640	-80 478 057	1,5	-81 685 000	1,5	-82 910 000	1,5
TOIMINTAKATE	-12 440 110	-12 315 800	-13 553 092	10,0	-13 756 000 	1,5	-13 962 000	1,5

Ulkoiset

40 ELINVOIMA	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 ulk	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
MYyntITUOTOT	8 484 133	9 176 350	9 659 573	5,3
MAKSUTUOTOT	4 045 670	2 815 590	2 967 446	5,4
TUET JA AVUSTUKSET	1 265 628	930 500	939 606	1,0
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 228 256	4 709 400	4 631 240	-1,7
TOIMINTATUOTOT	19 023 687	17 631 840	18 197 865	3,2
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN				
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	292 043	0	0	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	292 043	0	0	
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-30 430 673	-30 308 420	-30 954 472	2,1
PALKAT JA PALKKIOT	-23 427 252	-23 370 310	-23 985 316	2,6
HENKILÖSIVUKULUT	-7 003 422	-6 938 110	-6 969 156	0,4
ELÄKEKULUT	-5 780 329	-5 742 400	-5 964 346	3,9
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 223 093	-1 195 710	-1 004 810	-16,0
PALVELUJEN OSTOT	-22 725 146	-22 927 870	-20 529 005	-10,5
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 406 419	-11 190 360	-11 392 564	1,8
AVUSTUKSET	-5 232 639	-5 029 410	-7 427 610	47,7
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 614 647	-1 478 860	-1 452 006	-1,8
TOIMINTAKULUT	-71 409 524	-70 934 920	-71 755 657	1,2
TOIMINTAKATE	-52 093 795	-53 303 080	-53 557 792	0,5

Sisäiset

40 ELINVOIMA	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 sis	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
MYyntITUOTOT	25 371 523	27 075 000	26 240 000	-3,1
MAKSUTUOTOT	99 893	0	0	
MUUT TOIMINTATUOTOT	22 240 680	22 245 000	22 487 100	1,1
TOIMINTATUOTOT	47 712 096	49 320 000	48 727 100	-1,2
TOIMINTAKULUT				
PALVELUJEN OSTOT	-4 352 890	-4 049 200	-4 189 500	3,5
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-314 163	-380 000	-310 000	-18,4
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 391 358	-3 903 520	-4 222 900	8,2
TOIMINTAKULUT	-8 058 411	-8 332 720	-8 722 400	4,7
TOIMINTAKATE	39 653 685	40 987 280	40 004 700	-2,4

Vesilaitos sisältyy Elinvoiman/Palvelutuotannon tuloslaskelmaan, mutta on oma tase-yksikkönsä.

4200 PALVELUTUOTANTO	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019	Ero%
4243 VESILAITOS				
TOIMINTATUOTOT				
MYYNITUOTOT	7 359 971	7 587 320	7 625 430	0,5
MAKSUTUOTOT	108 591	17 700	17 966	1,5
TUET JA AVUSTUKSET	2 980	0	0	
MUUT TOIMINTATUOTOT	13 387	13 700	13 905	1,5
TOIMINTATUOTOT	7 484 929	7 618 720	7 657 301	0,5
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN				
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	87 078	0	0	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	87 078	0	0	
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-1 073 573	-997 790	-1 012 353	1,5
PALKAT JA PALKKIOT	-848 854	-754 720	-773 160	2,4
HENKILÖSIVUKULUT	-224 719	-243 070	-239 193	-1,6
ELÄKEKULUT	-181 023	-204 530	-206 863	1,1
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-43 696	-38 540	-32 330	-16,1
PALVELUJEN OSTOT	-1 311 157	-1 480 270	-1 424 890	-3,7
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 513 278	-1 303 090	-1 342 188	3,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-136 104	-163 650	-161 137	-1,5
TOIMINTAKULUT	-4 034 111	-3 944 800	-3 940 568	-0,1
TOIMINTAKATE	3 537 896	3 673 920	3 716 733	1,2

6.5. Konsernihallinto

6.5.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Konsernihallinnon toiminnan tarkoituksena on ohjata kehittää kaupungin toimintaa yhdessä toimialojen kanssa sekä mahdollistaa niiden toiminta yhdenmukaistamalla käytäntöjä, huolehtimalla asioiden oikeellisuudesta, varmistamalla tiedolla johtamisen toteutuminen, ohjaamalla konserniyhtiöitä ja valvomalla konsernin etua.

6.5.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Hallinto ja henkilöstö: yleishallinnon ohjaaminen, lakipalvelut, suhdetoiminta ja edunvalvonta, virallinen viestintä, kansainvälinen toiminta, tiedolla johtaminen, työnantajatoiminta sekä virka- ja työsuhdehallinto, yhteistoiminta, työsuojelu, työterveysyhteistyö, työllisyystyöt	- valtuuston kokouksia 11 - hallituksen kokouksia 20 - palveluksessa oleva henkilöstö 3 219 - vakituinen henkilöstö 2 496 - määräaikaista kausivaihtelun mukaan noin 700	739 537 -5 223 826
Talous ja strategia: taloussuunnittelu, kunnallisverotus, omaisuuden hallinta, omistajaohjaus, yhteistoiminta, pelastustoimi, maatalous, kehittäminen	- tytäryhtiöitä 11 - talousarvio kokonaisuudessaan noin 340 M€ - lainakanta 3.100/asukas - maa-alueita noin 5.170 ha - pelastustoimen kustannustaso 69 €/asukas	152 -5 532 217
Konsernitulosalueen johto		0 -48 070

6.5.3. Talousarvion perustelut

Konsernihallinto sisältää kaksi toimintoa: hallinto ja henkilöstö sekä talous ja strategia.

Hallinto ja henkilöstö

Hallinto ja henkilöstö -toimintoon sisältyvät hallinnon, henkilöstön, tiedolla johtamisen sekä työllisyysasioiden osa-alueet sekä uutena suhdetoiminnan ja edunvalvonnan kokonaisuus. Toiminnan tähtää siihen, että em. asioissa kaupungissa toimitaan yhteisin toimintavoin. Hallinto ja henkilöstö -toiminto varmistaa osaltaan kaupunkistrategian toteutumisen.

Lähiidemokratian kehittäminen on edelleen tärkeä tavoite. Tavoitteena on erilaisten sidosryhmien yhteistyön tiivistäminen (mm. kesäasukkaat, uudet lojhalaiset) kaupungin kanssa. Viestinnän osalta kaupungille haetaan uudenlaista näkyvyyttä hyödyntäen mm. Twitteriä. Myös kaupungin internet-sivustoa kehitetään edelleen. Sisäisen viestinnän prosessin tarkentaminen on yksi vuoden

2019 keskeisiä tavoitteita. Kaupungin viestintäsuunnitelman uudistaminen ja jalkauttaminen toteutetaan vuonna 2019.

Hallinnon keskeinen tehtävä on päätösten lainmukaisuuden ja oikeellisuuden varmistaminen kaikilla päätöstasoilla. Uuden hallintojohtajan myötä yhteistyö konsernihallinnon ja operatiivisten hallintopalvelujen yhteistyö on entistäkin tiiviimpää. Muutoksella pyritään joustavoittamaan ja nopeuttamaan päätöksentekoa. Kaupunginlakimies vastaa kaupungin oikeudellisista palveluista, mutta jonkin verran käytetään myös ostopalveluja.

Henkilöstöpoliittisten periaatteiden jalkauttaminen on henkilöstöjohtamisen päätavoite vuodelle 2019. Henkilöstöpoliittiset periaatteet sisältävät myös työhyvinvointiohjelman. Erityisesti kiinnitetään huomiota sairauspoissaolojen vähentämiseen, työtapaturmien ennaltaehkäisyyn sekä monimuotoiseen esimieskoulutukseen.

Työllisyysasioissa jatketaan oppisopimuspilotin viemistä eteenpäin. Tavoitteena on koulutuksen antaminen pitkäaikaistyöttömille ja sitä kautta heidän työllistymisensä.

Tiedolla johtamisen osalta vuonna 2019 jatketaan kehittämistyötä asianmukaisen ja ajantasaisen tiedon varmistamiseksi päätöksenteon tueksi.

Strategia ja talous

Strategia ja talous -toiminto koostuu taloussuunnittelusta sekä kehittämistoiminnasta. Näkökulma toiminnassa on strateginen sekä toimintaa kehittävä ja ohjaava. Taloussuunnittelu huolehtii osaltaan siitä, että kaupungin talous on tasapainossa.

Taloussuunnittelun osalta tavoitteena on kustannustietoisuuden lisääminen sekä talouden mittaamisen parantaminen. Vuonna 2019 varmistetaan prosessien toimivuus ja keskitytään ennakoimaan sote-alueeseen siirtymisen taloudellisia vaikutuksia. Taloussuunnittelu tekee kiinteää yhteistyötä palvelutuotanto-tulosalueen kanssa.

Kaupungin tilastrategiaa kehitetään entisestään sekä varmistetaan tilastrategian noudattaminen kaupungin toimijoiden keskuudessa. Tätä varten on nimetty prosessin omistaja, jonka vastuulla on laatia suunnitelma siitä, miten tulevana vuosina menetellään kaupungin eri tilojen kanssa sekä yhteistyössä mm. päättäjien kanssa viedä asiaa eteenpäin.

Vuonna 2019 jatketaan omistajaohjausprosessin kehittämistä. Toiminto vastaa myös mm. kaupungin konserni- ja omistajaohjauksesta sekä valmiustoiminnasta.

6.5.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019

Konsernihallinnon keskeinen tavoite on kaupungin toimintojen palveleminen keskitetysti ja kaupungin etua valvoen. Nimenomaan edunvalvonta ja konserniohjaus ovat edelleen keskeisiä kehittämiskohteita.

Konsernihallinto-tulosalueen toiminta keskittyy vuonna 2019 hallinnon päätösten selkokieliisyyden ja luettavuuden edistämiseen sekä laillisuusvalvontaan. Lisäksi varaudutaan sote- ja maakuntauudistukseen.

Konsernihallinto ohjaa ja kehittää kaupungin toimintaa sekä mahdollistaa yksiköiden toiminnan kehittämisen. Sen toiminta painottuu erityisesti niihin prosesseihin, joilla varmistetaan kaupungin

toiminnan toteutuminen taloudellisesti, tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisin resurssein. Keskeisiä tehtäviä ovat mm. yhteistyö muiden tulos- ja palvelualueiden kanssa toiminnan sujuvuuden varmistamiseksi sekä talouden johtamiseen liittyvien menettelytapojen edelleen kehittäminen. Työllisyysasioita edistetään yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Tehokkuutta edistetään erityisesti kehittämällä yhteistyötapoja sekä panostamalla strategiaan näkökulmiin.

Talousarvio ei sisällä rakenteellisia muutoksia.

6.5.5. Tasapainotus-/Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Konserni toimii vuonna 2019 tehtyjen elinvoimalle asetettujen taloudellisten tavoitteiden puitteissa. Työttömyystuen kuntaosuuden on arvioitu vähenevän 150.000 euroa yhteensä 3 065 000 euroon, joka saavutetaan aktiivisin kuntouttavien toimenpitein. Säästötavoite saavutetaan toimimalla kumppanina oppisopimuskoulutuksessa, joihin valitaan oppilaat kuntouttavassa työtoiminnassa jo olevista henkilöistä sekä laajentamalla ja lisäämällä kuntouttavan työtoiminnan ryhmiä. Lisäksi toteutetaan muita erilaisia lyhyempikestoisia kursseja yms. kuntouttavaan työtoimintaan osallistuville.

6.5.6. Henkilöstömuutokset

Konsernin henkilöstömäärä vähenee 1,5 henkilötyövuodella, kun yksi rekrytointisuunnittelijan virka sekä yksi toimistosihteerin toimi jätetään täyttämättä ja vastaavasti pääluottamusmiehen tehtävä muutetaan kokoaikaiseksi ja siirretään konsernihallinto-tulosalueelle. Hallintojohtaja sijoittuu 50/50 konsernihallintoon ja palvelutuotantoon, kokonaiskustannusvaikutus on aiempien kustannusten tasoinen. Avoimeksi jäänyt suunnittelijan tehtävä sijoittuu tiedolla johtamisen kehittämistä tukeviin tehtäviin.

6.5.7. Merkittävät investoinnit

Ei merkittäviä investointeja.

6.5.8. Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat

Suunnitteluvuosina varaudutaan maakunta- ja sote-ratkaisun vaikutuksiin.

6.6. Palvelutuotanto

6.6.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Palvelutuotanto tuottaa keskitetysti kaupungin toiminnassa tarvittavia palveluita hyödyntämällä suurempia tuotantoyksiköitä, mahdollistamalla henkilöstön osaamisen parempaa hyödyntämistä ja liikkuvuutta eri tulosyksiköissä sekä hyödyntäen digitalisaation mahdollisuuksia.

Vuoden 2019 palvelutuotannon perustehtävä säilyy organisaatiouudistuksessa linjatulla tavalla. Konsernipalveluiden kanssa tiivistetään yhteistyötä yhteisillä henkilöresursseilla ja hankkeilla. Suurimpana toiminnallisena kokonaisuutena arvioidaan rakentamisen organisoitumista ja kokemuksia uudesta organisaatiosta.

6.6.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Operatiiviset hallintopalvelut: hallintoasiantuntijat, hallintopalvelut (esityslista- ja pöytäkirja, kirjaamo, monistamo, postitus, arkisto), laskentakeskus (talous- ja henkilöstöhallinto), tietotekniikkapalvelut, logistiikka	400 000 henkilöliikennematkaa 1 600 opp. Koululaiskuljetukset ostolaskuja 60 500 kpl tositteita 66 000 kpl palkkalaskelmia 47 200/v käyttäjätunnuksia 3530 kpl	599 720 -10 442 457
Tilojen palvelut: tilojen kunnossapitopalvelut (isännöinti, kunnossapitorakentaminen, sähköpalvelut), ruokapalvelut, siivouspalvelut	211 067 krs-m2 ylläpidettäviä kiinteistöjä 2 572 197 kpl ateriasuoritteita 156 247 krs-m2 siivottavaa alaa	4 132 007 -23 079 954
Rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka: suunnittelu ja rakennuttaminen, liikenneväylät (konekeskus, varikko, pysäköinninvalvonta) ja puistot, vesihuolto	349 km ylläpidettävää liikenneverkostoa 87 ha ylläpidettävää viheraluetta 1 997 ha talousmetsää 2 352 000 m3 myytyä vettä 4 254 000 m3 puhdistettua jätevettä 550 km verkostoa yksityistieavustukset	8 360 632 -10 279 671
Tulosalueen johto		0 -109 810

6.6.3. Talousarvion perustelut

Palvelutuotantoon kuuluu seuraavat tulosityksiköt: operatiiviset hallintopalvelut (hallinto-, laskenta-, tietotekniikka- ja logistiikkapalvelut), tilojen palvelut (tilojen kunnossapito, ruoka- ja siivouspalvelut), sekä rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka (rakennuttaminen ja suunnittelu, liikenneväylät, viheralueet ja puistot, taseyksikkönä vesilaitos).

Operatiiviset hallintopalvelut

Operatiiviset hallintopalveluihin kuuluu keskitetyt hallinto-, laskenta-, tietotekniikka- ja logistiikkapalvelut. Hallintopalveluiden toiminnan painopisteenä on edelleen kehittää keskitettyä hallintopalvelukokonaisuutta. Keskitetyt hallintopalvelut sisältävät asiahallinnan, esityslista- ja pöytäkirjaprosessit sekä hallintoasiantuntijapalvelut. Yhteinen hallintojohtaja konsernipalveluiden kanssa tehostaa hallinnon uudistamista sekä nopeuttaa eri hankkeiden läpivientä. Hallintopalveluiden painopisteenä on tiedon ohjaussuunnitelman (TOS) vieminen käytäntöön ja toimistotietojärjestelmiin.

Laskentapalvelut tuottavat keskitettyjä talous- ja henkilöstöpalveluita. Talous- ja henkilöstöpalveluiden osalta jatketaan syksyllä 2018 aloitettua Siuntion kunnalle myytävien talous- ja henkilöstöpalveluiden käyttöönottoa. Vuonna 2019 jatketaan uuden HR-järjestelmän ominaisuuksien käyttöönottoa.

Tietotekniikkapalvelut keskittyvät tietojärjestelmähankkeiden tekniseen toteuttamiseen. Seudullista yhteistyötä pyritään lisäämään ja samalla valmistaudutaan ICT-maakuntatoiminnan käynnistymiseen. Tietohallinnon investointeja kohdennetaan tietoturvallisuuteen ja toiminnan vakauteen liittyviin hankkeisiin. Kehittämishankkeet toteutetaan pääosin investointibudjetin kautta. Tietotekniikkainvestoinnit sisältyvät kaupungin investointiohjelmaan. Tietotekniikan ja koulujen tieto- ja viestintätekniikan investointimäärärahoista tehdään käyttösuunnitelma, joka hyväksytään investointiohjelman yhteydessä.

Logistiikkapalvelut keskittyvät kaupungin joukkoliikenteen, oppilaskuljetuksien ja muun logistiikan ylläpitoon ja kehittämiseen. Tulosalueen määrärahoihin sisältyvät ostoliikenteen maksuosuudet. Logistiikkapalvelut toteuttavat normaalin toiminnan lisäksi myös Ojamon koulun väistökuljetukset. Seudullinen logistiikkayhteistyö muuttuu Hangon ja Raaseporin irtautuessa yhteistyöstä. Kehitystyönä aloitetaan joukkoliikennetoimijoiden kanssa kehittämisspilotteja, jolla pyritään edistämään joukkoliikenteen infotietojen digitalisoimista.

Tilojen palvelut

Tilojen palvelut muodostuvat tilojen kunnossapito-, ruoka- ja siivouspalveluista. Toiminnan painopisteenä on jatkaa kehittämistä palveluiden tuottamisessa ns. yhden luukun periaatteella. Tilojen palvelut toteuttavat alle 200 000 euron korjausrakentamisen hankkeet. Tilojen palveluiden osalta jatketaan tarkastelua kunnossapitotoiminnan organisoitumisesta.

Kehityshankkeina toteutetaan erilaisia ekohankkeita Hinku 2.0 hankekorin mukaisesti. Harmaiden listojen avulla pyritään pääsemään irti turhista kiinteistöistä. Työtyytyväisyyteen, sairaslomien vähentämiseen ja työturvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä pyritään lisäämään eri keinoin.

Lohjan yrittäjäatalon vuokramenot on osittain siirretty tilojen palvelun menoksi (80.000 euroa) ja ulkopuolelle vuokrattujen tilojen tuotto (11.000 euroa) lisätty tuottoihin.

Keskuskeittiö Köökin kehittämistä jatketaan yhdessä käyttäjien kanssa pyrkien mahdollisimman sujuviin palveluprosesseihin. Perttilän keittiön ruuan valmistus on siirretty Köökkiin

korjausinvestointien välttämiseksi. Pentinkulman palvelukeskuksen osalta keittiöratkaisu odottaa koko kiinteistön ratkaisua. Keskittämisen avulla haetaan säästöjä elintarvike- ja kuljetuskustannuksissa. AROMI-tietojärjestelmäohjelmiston päivitys suoritetaan vuoden 2019 aikana.

Kaupungin kiinteistöjen irtaimisto/kalusto hallinta ja varastointi keskitetään Pusulan Oloviisas -varastoon. Ko. kohteeseen varastoidaan kaupungin kiinteistöistä vapautuvaa irtainta materiaalia. Lisäksi sinne varastoidaan mm. varmuussuunnitelman mukaisesti turvallisuuteen ja kriisinhallintaan liittyvää materiaalia. Varastotoimintojen ja hankintojen seurantajärjestelmien käyttöönottoa jatketaan pilotointien kautta. Toiminnan tarkoituksena on luoda mahdollisimman yksikertainen ja läpinäkyvä toimintamalli ko. toimintoihin.

Pitkäaikaistyöttömille tarjotaan laajasti erilaisia tukitehtäviä sosiaalisen kuntoutuksen kautta. Lisäksi aloitetaan laaja oppisopimuskoulutus, jolla varaudutaan tulevaisuuden eläköitymiseen.

Rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka

Rakennuttaminen ja kaupunkitekniikkapalveluihin kuuluu suurten tilahankkeiden sekä kaikkien infrahankkeiden rakennuttaminen, liikenneväylät, puistot ja viheralueet sekä vesilaitos taseyksikkönä. Toiminnan painopisteenä on toteuttaa rakentamisen isoja kohteita (yli 200 000 euroa) sekä vähentää korjausvelkaa liikenneväylien ja vesilaitoksen infrastruktuurin osalta investointimäärärahojen avulla.

Tärkeänä painopisteenä kehitetään jatkuvasti yleistä viihtyvyyttä eri kohteissa mm. Porlan alueella. Jatkossa tärkeänä painopisteenä on edelleen liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden huomioon ottaminen suunnittelussa sekä kevyen liikenteen väylien suunnittelussa. Pyöräilyohjelman edistäminen pyritään sisällyttämään eri hankkeisiin.

Rakentamisen painopisteinä jatketaan Tynninharjun eritasoliittymän ja Gunnarlan alueen kunnallisteknisen infrastruktuurin toteuttamista. Uusia kaava-alueita aloitetaan tarvittaessa. Asuntomessualueen infrastruktuuri toteutetaan vuoden 2019 aikana sekä aloitetaan Laurentiustalon allianssihankkeen rakentaminen, mikäli valtuusto päättää ko. hankkeen etenemisestä.

6.6.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019

Palvelutuotanto jatkaa toiminnan kehittämistä vuoden 2017 organisaatiouudistuksen periaatteiden mukaisesti. Henkilöstömuutokset rakentamisessa ja kunnossapidossa mahdollistavat rakentamisen organisoinnin tarkastelun ja tarvittaessa uudelleen organisoinnin. Yhteistyö konsernipalveluiden kanssa tulee tiivistymään yhteisten henkilöresurssien myötä. Jatkossa on myös tarpeen arvioida konsernipalveluiden ja palvelutuotannon yhdistämistä.

Palvelutuotannon ensimmäisenä painopisteenä on edelleen kehittää toimintaa hyödyntämällä suurempia tuotantoyksiköitä, mahdollistamalla henkilöstön osaamisen parempi hyödyntäminen ja liikkuvuus eri palveluissa, yhdenmukaistamalla tuotanto- ja toimintaperiaatteita sekä hyödyntämällä digitalisaation mahdollisuuksia koko kaupunkiorganisaatiossa organisaatiouudistuksen yleisten periaatteiden mukaisesti. Palvelutuotannossa nämä tarkoittavat mm. asiakkaiden hyvää palvelua ns. yhden luokun -periaatteella, prosessien kehittämisestä tietotekniikkaa hyödyntämällä sekä kohdentamalla vapautuneita henkilöresursseja uusiin tehtäviin. Tämän lisäksi olemassa olevia toimintoja ja organisointia kehitetään arjessa syntyneiden muutostarpeiden mukaisesti.

Toisena painopisteenä on kehittää Lohjan asumisympäristöä luomalla siitä siisti ja maisemallisen asuin ympäristö. Tähän liittyy myös tulevan Hiidensalmen ja asuntomessualueen rakentamisen käynnistyminen sekä Tynninharjun sekä Gunnarlan alueiden loppuunsaattaminen. Kaupungin ranta-alueiden käyttöä pyritään edistämään lisäämällä kevyen liikenteen rakentamista mahdollisuuksien mukaan.

Kolmantena painopisteenä on saada vähennettyä kaupungin korjausvelkaa eri sektoreilla. Korjausvelkaa pyritään pienentämään lisäämällä korjausrakentamista sekä luopumalla kaupungille tarpeettomiksi käyneistä kiinteistöistä. Tätä varten jatketaan ns. harmaiden listojen toimintamallia. Kunnallistekniseen infrastruktuurin korjausvelkaa pyritään pienentämään investoimalla katu- ja vesihuoltoverkkoon.

Valtuuston päätöksen mukaisesti resurssi korjaus- ja investointirakentamisen valvontaan ja seurantaan turvataan määrärahan puitteissa, omana toimintana.

6.6.5. Tasapainotus-/Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Palvelutuotanto ei esitä talousarvioon muutosblokkeja. Esille tulleet lisämäärärahatarpeet (mm. sähkön siirtokustannuksen nouseminen (n. 100.000€), sähkön kulutuksen määrärahan kasvattaminen palvelutuotannon budjetin sisällä (200.000€) ja korjausrakentamisen ja joukkoliikenteen kustannustason nousu, tyhjiilleen jäävien kiinteistöjen ylläpitokulut, väistöjen aiheuttamat lisäkustannukset sekä digitalisaation ja tietoturvan aiheuttamat lisäkustannukset) toteutetaan palvelutuotannon budjetin sisäisillä tehostamistoimenpiteillä. Uusien palveluiden toteuttamista ei esitetä ja mahdollisia lisäpalveluita toteutetaan, jos toiminta pystytään toteuttamaan olemassa olevan talousarvion sisällä.

6.6.6. Henkilöstömuutokset

Palvelutuotanto tulosalueen henkilöstömäärää sopeutetaan talousarvion toteutumisen seurannan yhteydessä.

Siuntion taloushallinnon tehtävien hoitaminen lisää henkilöstölukua 3 henkilötyövuodella kuitenkin siten, että kustannukset laskutetaan kaikilta osin Siuntion kunnalta. Hallintojohtaja sijoittuu 50/50 konsernihallintoon ja palvelutuotantoon, kokonaiskustannus on aiempien palkkavarausten tasoinen. Operatiivisten hallintopalvelujen henkilöstömäärä on alentunut 5 henkilötyövuodella (2 hallintopäällikköä, kielenkääntäjä, 2 toimistosihteerä). Avoimeksi jääneen hallintoasiantuntijan palkkavaraus on käytetty palkka-asiantuntijan palkkaamiseen.

6.6.7. Merkittävät investoinnit

Toimintavuoden investointien kokonaismäärä n. 35 milj. euroa, josta tiloja ja kaupunkitekniikkaa koskevat hankkeet toteutetaan palvelutuotannon toimesta. Hankkeista suurimpia ovat Laurentiustalon ja Ojamon allianssihankkeiden rakentaminen siten kuin valtuusto tulee päättämään, Tynninharjun eritasoliittymän loppuunsaattaminen sekä asuntomessualueen ja Hiidensalmen kokonaisuuden rakentaminen.

6.6.8. Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat

Suunnitteluvuosina varaudutaan maakunta- ja sote-ratkaisun vaikutuksiin. Tilaverkon tehostamisen tarkastelua ja ratkaisuja jatketaan. Korjausvelan vähentämisessä panostetaan talo- ja infrastruktuuriin. Yleisen viihtyisyyden ja liikkumisen mahdollisuuksia pyritään parantamaan.

6.7. Kaupunkikehitys

6.7.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Kaupunkikehitys tuottaa ennakoivan ja kestäväen kaupunkikehittämisen tarpeisiin laadukkaita, terveellisiä ja turvallisia ratkaisuja asumisen ja yritysten käyttöön. Kaupunkikehityksen tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä.

6.7.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Elinkeinojen kehittäminen	3 100 yritystoimipaikkaa, EU-tukikelpoisia maatiloja 400 kpl	0 -651 506
Kaavoitus: Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus	3 valmista asemakaavaa keskustaan ja alakeskuksiin 3 valmista asemakaavaa nauhataajamaan 1 valmis asemakaava palvelutaajamaan 70 suunnittelutarveratkaisua ja 60 poikkeamislupaa	124 000 -715 726
Kiinteistö- ja kartastopalvelut: Lakisääteiset kiinteistönmuodostuksen, maapolitiikan, mittauksen sekä kartta- ja paikkatietopalvelun tehtävät	100 kiinteistötoimitusta 3 000 lupa- ja muita karttaotteita 20 tontinluovutusta 20 ha hankittua raakamaata	1 225 500 -1 208 473
Rakennusvalvonta: Lakisääteinen tehtävä valvoa rakennustoimintaa sekä huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan sitä koskevia määräyksiä	900 lupapäätöstä 1 500 katselmusta	416 022 -579 426
Ympäristönsuojelu: Lain kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta mukaiset tehtävät ja ympäristönsuojeluun liittyvien erillislakien (ympäristönsuojelulaki, jätelaki, vesilaki, luonnonsuojelulaki) sekä maa-aineslain, vesihuoltolain ja maastoliikennelain mukaisten tehtävien hoito kuten lupa- ja ilmoitusasiat, valvonta, lausunnot, neuvonta, valistus ja ympäristön tilan seuranta	-180 valvottavaa ympäristölupa-, rekisteröinti tai pilaantunut maa –kohdetta - n. 770 muuta valvottavaa kohdetta - 360 tarkastusta / valvontakäyntiä -180 lausuntoa 9 tutkintapyyntöä poliisille -160 yleisöilmoitusta - 45 käsiteltyä valitusta -70 ympäristölakien mukaista päätöstä - 300 tarkastettavaa selvitystä tai raporttia	73 080 -593 674

Ympäristöterveyspalvelut: Ympäristöterveydenhuollon lakisääteisten tehtävien hoitaminen (elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka-, eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta, eläinlääkintäpalvelut ja eläinlääkäripäivystys, ohjaus ja neuvonta em. asioihin liittyen, ilmoitusten ja hakemusten käsittely) sekä lausuntojen antaminen oman erityislainsäädännön näkökulmasta.	500 suunnitelmallista tarkastusta 400 ilmoitusperusteista tarkastusta 400 näytettä 8000 eläinlääkärikäyntiä 100 lausuntoa 100 ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaista pääöstä/ilmoituksen käsittelyä	683 757 -921 105
Tulosalueen johto		0 -65 460

6.7.3. Talousarvion perustelut

Kaupunkikehitykseen kuuluvat seuraavat toiminnot: Rakennusvalvonta, Kiinteistö- ja kartastotoimi, Kaavoitus, Ympäristönsuojelu sekä Ympäristöterveyspalvelut.

Elinkeinopalveluiden vuoden 2019 selkein toiminnallinen painopiste tulee olemaan yrityskontaktoinnin aktivoiminen kaupungin sisällä ja kaupungista ulospäin. Keskeistä elinkeinopalvelujen osalta tulee olemaan myös yritysten sijoittumisprosessin kehittäminen edelleen.

Maankäytönsuunnitelmien, osayleiskaavojen ja asemakaavojen laatiminen jatkuu kaupunginvaltuuston hyväksymän Lohjan maankäytön rakenne 2013-2037 rakennemallin periaatteilla. Kaavoitus etenee erikseen hyväksyttävän kaavoitusohjelman mukaisessa järjestyksessä. Resursseja asemakaavojen ajantasaistamiseen järjestetään täyttämällä vapaana oleva kaavoittajan virka. Kaavoituksen ohjelmistoja kehitetään osana tulosalueen järjestelmiä tavoitteena sujuvampi prosessi koko kaupungin kannalta. Selvitetään resurssit laajentaa perusrekisterijärjestelmää suunnitelmaosiolla. Asuntomessukaavoitus jatkuu yhdessä Suomen Asuntomessujen kanssa.

Kiinteistönmuodostus hoidetaan ns. Lohjan kaupungin rekisterinpitoalueella kaupungin toimesta. Muilla alueilla kiinteistönmuodostus tapahtuu maanmittauslaitoksen toimesta. Rekisterinpitoalueeseen tehdään muutoksia uusien sitovan tonttijaon asemakaavojen osalta. Toimintaa tehostetaan resurssien muutosten mukaisesti. Mittauskalustoa modernisoidaan työskentelyn rationalisoimiseksi ja samalla valmistellaan dronikaluston hankintaa. Ohjelmistohankintana Louhi -intranet paikkatietopalvelun laajennuksia mm kolmiulotteiseen kaupunkimalliin ja 3D aineistoihin, väestötoiminnallisuuteen ja tiedolla johtamiseen liittyen sekä aineistojen laajennuksia ja mm historiakartta- ja ortokuva-aineistojen hankintaa.

Rakennusvalvonnan toiminta jatkuu entisellään ottaen huomioon kaupungin kehittyminen. Facta-ympäristöosion raportoinnin mahdollisuuksia parannetaan ja lupa.fi -ympäristöosion käyttöönottoa selvitetään. Lupapisteen sähköinen pysyväisarkisto-osio on otettu käyttöön Lohjalla vuoden 2016 lopulla. Olemassa olevan aineiston siirto sähköiseen arkistoon on aloitettu 2016 ja se jatkuu edelleen. Osassa hanketta voidaan hyödyntää mm. palkkatuella rekrytoidun henkilön työpanosta. Aineiston seulominen edellyttää kokonaisuutena mittavaa valmistelutyötä rakennusvalvonnassa.

Ympäristöterveyden toiminta jatkuu entisellään seudullisena. Eläinlääkintähuollossa henkilöstön luonnollisen poistuman myötä tarkastellaan eläinlääkärivastaanottojen määrää sekä virkojen täyttöä. Kalustoinvestointina uudistetaan vanhentunutta kalustoa.

Ympäristösuojelun toiminta jatkuu entisellään kehittämällä koko ajan työprosesseja ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Facta-ympäristöosiota ja Louhi -paikkatietoaineistoa kehitetään ja täydennetään uusilla aineistoilla. Ympäristötietojen saatavuutta ja kattavuutta parannetaan. Kehittämisessä otetaan huomioon digitalisoituminen ja asiakaspalvelu. Ohjeistukseen ja neuvontaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Maankäyttösopimusmaksut on arvioitu nykyisen rakentamistilanteen mukaisesti sopeuttaen 200.000 euroon.

6.7.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019

Lohjan kaupunkikehitys tulosalueen toiminta tulee painottumaan laajasti toiminnan edelleen tehostamiseen sekä tähän liittyvien uusien toimintaprosessien ja tietoteknisten toimintojen käyttöönottoon. Vuoden 2021 asuntomessuihin liittyvät valmistelut aloitetaan. Maanhankinnassa jatketaan aktiivista toimintaa pääasiassa vapaaehtoisin kaupun investointimäärärahojen sallimissa puitteissa painottuen etenkin kasvualueisiin. Maanhankinnan määrärahan rajoittamana maanhankinnan tavoitetta on supistettu edelliseen vuoteen.

6.7.5. Tasapainotus-/Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Kaupunkikehitys toimii vuonna 2019 tehtyjen elinvoimalle asetettujen taloudellisten tavoitteiden puitteissa. Kehittämistarpeiden toteuttamista siirretään. Kehittämistarpeet liittyvät henkilöstölisäresursseihin (rakennustarkastaja, valvontaeläinlääkäri, terveystarkastaja). Tietojärjestelmien ylläpitoon varattuja määrärahoja on korotettu hintamuutosten edellyttämään tasoon.

6.7.6. Henkilöstömuutokset

Kaupunkikehitys-tulosalueella tapahtuu yksi vakanssimuutos eläköityvän mittamiehen tehtävän muuttuessa mittausetumiehen tehtäväksi. Kaavoitukseen on varattu määräraha kaavoittajan 50% palkkakustannuksiin. Kaavoitusohjelmassa on paljon kiireellisiä hankkeita, kuten Lehmijärvi-Pullin osayleiskaava, joka sisältää ns. Tunnin junan asemanseudun, Laurentius-talo, Lempolan kauppapuisto, Muijalan asemakaavoitus, Hossantie, Pitkäniemi, Puu-Anttila, Taimisto-Tennari, Lempolan työpaikka-alue ja Nahkurintori. Uutena kohteena ohjelmaan on pitänyt ottaa kaksi osayleiskaavaa, jotta Tunnin junan ratasuunnitelmat voidaan aikanaan vahvistaa. Myös vireillä oleva asuntomessukaava työllistää paljon kaavoitusta, vaikka kaavoittajan palkka on budjetoitu asuntomessujen alle. Myös muille esim. kaupungin palvelutuotantoa ja harmaita listoja koskeville sekä yksityisten hakemille kaavahankkeille pitäisi riittää resursseja. Ilman lisäresursseja kaavoitusohjelmaa pitää alkaa karsia ja kaavojen laatimisajat pitenevät. Kaavahankkeet sisältävät paljon täydennysrakentamista, mikä tekee prosesseista työllistäviä.

6.7.7. Merkittävät investoinnit

Panostus maanhankintaan.

6.7.8. Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat

Kaavoituksen prosessin kehittäminen. Vuoden 2021 asuntomessuihin varautuminen.

6.8. Kaupunkisisällöt

6.8.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Kaupunkisisällöt huolehtii kaupungin kulttuurin ja liikunnan sekä matkailun, asiakasviestinnän, markkinoinnin ja asiakaspalvelun hoitamisesta ja kehittämisestä.

Kaupunkisisältöjen tarkoituksena on edistää kaupungin imagon ja vetovoimaisuuden kasvamista sekä Lohjan väestön hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaisuutta.

6.8.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Liikuntakeskus	- Liikuntasuoritteet: 1 200 000	94 801 -4 104 789
Kirjasto	- Lainaukset: 790 000 - Asiakaskäynnit: 380 000	109 711 -2 258 652
Kaupunginorkesteri	- Kuulijat: 45 000 - Konsertit: 100	170 000 -1 039 240
Hiiden Opisto	- Opiskelijat: 12 800 - Opetustunnit: 20 000	501 730 -1 327 056
Musiikkiopisto	- Opiskelijat: 950 - Opetustunnit: 24 800	525 400 -1 675 280
Matkailu, markkinointi & PR	- Kaupungin asiakaspalvelupisteiden sujuva digitalisoitunut palvelu kaikissa toimipisteissä - Uusien nettisivujen lohja.fi ja visitlohja.fi käyttöönotettu ja asiakaskokemus parantunut - Lohjan tunnettuuden ja imagon vahvistuminen	21 619 -411 606
Museo	- Kävijät: 50 000	184 446 -676 281
Lohjan Teatteri	- Kävijät: 7 500 – 8 000 - Näytökset: 55	134 200 -214 748
Yleinen kulttuuritoimi	- Tapahtumakävijöiden määrä 40.000	101 551 -554 470
Tulosalueen johto		0 -42 150

6.8.3. Talousarvion perustelut

Kaupunkisisältöön kuuluvat seuraavat toiminnot: Liikuntakeskus, kirjasto, kaupunginorkesteri, Hiiden Opisto, musiikkiopisto, Lohjan teatteri, museo, yleinen kulttuuritoimi sekä matkailu, markkinointi ja pr.

Liikuntakeskus tuottaa asukkaiden kanssa yhteistyössä laadukkaita liikuntapalveluita kaikille kaupunkilaisille edistään heidän kokonaisvaltaista hyvinvointiaan. Liikuntapalveluita kehitetään suunnitelmallisesti, avoimesti ja ennakkoluulottomasti. Käynnissä olevalla strategiakaudella pyritään liikkujien määrän kasvattamiseen teemalla ”Lohjalla liikkuvat kaikki” suoritteiden kasvattamisen sijasta. Keskeisiä periaatteita toiminnassa ovat yhteisöllisyys, yhteistyö, moniarvoisuus sekä yhtenäiset toimintatavat. Palveluiden laadusta huolehditaan kustannustehokkaasti. Organisaatiotaan uusineen Liikuntakeskuksen osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö voi hyvin. Merkittävin kehittämiskohde on Neidonkeitaan ja Taimisto-Tennarin kehittäminen.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kaupunginkirjaston kolmen palvelutason kehittämissuunnitelman toteuttamista jatketaan vuonna 2019. Kirjaston tehtävät lisääntyvät muun muassa monitoimijatalojen kirjastojen perustamisen sekä koulujen ja kirjastojen OPS-yhteistyön myötä. Henkilökunta ei kuitenkaan tulevaisuudessa lisätä. Kehittämissuunnitelmaan on kirjattu kahden henkilötövuoden vähennys.

V. 2019 aikana kaupungin asiakaspalvelupiste lisätään Pusulan kirjastoon ja Saukkolan kirjasto muutetaan omatoimikirjastoksi. OPS-yhteistyötä tehdään Kulttuuripolku-ohjelman mukaisesti eri puolilla kaupunkia. Pedagoginen informaattikko koordinoi yhteistyötä päiväkotien, koulujen ja kirjaston välillä. Kirjaston uusien haasteiden vuoksi henkilökunnan työtehtäviä on muutettava rutiininomaisia tehtäviä vähentämällä ja toimintaa tehostamalla, jotta aikaa saadaan sisältöjen avaamiseen, opastamiseen ja opettamiseen. Kirjastoihin hankitaan lainaus- ja palautusautomaatteja ja toimintaa tehostavia tietojärjestelmiä. Kirjastojen vanhaa laitekantaa uusitaan suunnitelmallisesti. Kirjastojen aukioloaikojen laajennuksia tarkastellaan. Yhteistyötä Lukki-kirjastojen ja muiden Uudenmaan kirjastojen kanssa kehitetään. Lohjan hallinnoiman Lukki-kirjastojen yhteisen AVI-hankkeen avulla keskitytään kirjaston markkinoinnin ja e-aineistojen käytön kehittämiseen. AVI:n hankerahoituksella jatketaan Lähikirjastoista olohuoneita –hanketta.

Kirjastoautopalvelut tuotetaan kahdessa vuorossa yhdellä autolla. Auton toimintaa kehitetään ja uusia yhteistyömuotoja etsitään.

Lohjan kaupunginorkesterin tavoitteena on, että 2019 Länsi-Uudellamaalla eri kuntien alueella järjestetään konsertteja, jotka ko. kunnat maksavat. Orkesteri konsertoi myös muualla Uudellamaalla. Vuoden kuulijataavoite on 45 000 henkilöä. Talousarviovuotena ei ole tenoripäiviä, joka alentaa vuotuisia kustannuksia. Toimintatuotot on varattu v. 2017 toteutumatasoa arvioiden.

Hiiden Opisto on aikuisoppilaitos, joka tuottaa ja edistää elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia, tukee persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja elämänhallintaa toteuttaen vapaan sivistystyön periaatteita Länsi-Uudellamaalla. Hiiden Opisto järjestää opetusta, jonka painopisteet ovat yhteiskunnallisiin aineisiin, kulttuuriin, käyttäytymiseen ja kasvatukseen liittyvissä opinnoissa, tietoyhteiskuntaopinnoissa, ikäihmisten opinnoissa, kielissä, taito- ja taideaineissa sekä terveyttä edistävässä opinnoissa. Opisto järjestää koulutusta myös maahanmuuttajille.

Hiiden opiston toiminnot sijoittuvat Laurentiustalon rakentamisen ajaksi Labanin rakennukseen, Tilauskursseja lisätään tulo-rahoituksen kasvattamiseksi mm. tarjoamalla Office365:n opetusta

Lohjan, Vihdin ja Siuntion kunnille ja koodauskoulutuspaketteja opettajille ja tehostamalla tilauskoulutuksen sähköistä markkinointia. Maahanmuuttajaopetusta ja monikulttuurisuutta kehitetään edelleen hankerahoituksen avulla lisäämällä maahanmuuttajien opetukseen tuntikehystä 100 tuntia/vuosi, kehittämällä maanmuuttajien opetusta ja yhteistyötä muiden tahojen kanssa erillisen hankesuunnitelman mukaisesti sekä hakemalla kansainvälistä koulutusyhteistyötä Nordplus-ohjelman kautta. Sähköistä opetusohjelmaa ja maahanmuuttajaopetusta kehitetään mm. laajentamalla digitaalisten järjestelmien käyttöä. Hiiden Opiston opetustuntien määrä on noin 20 000 ja opiskelijoiden määrä noin 12 800.

Länsi-Uudenmaan musiikkiopiston tehtävänä on järjestää musiikin ja siihen läheisesti liittyvien taidemuotojen perusopetusta sekä järjestää muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa. Pop-jazz -opetusta laajennetaan ja monipuolistetaan. Uusi Eepos-oppilashallintojärjestelmä on kokonaisvaltaisesti käytössä ja koko henkilökunta koulutettu sen käyttöön. Opetuksen digitalisointia kehitetään. Musiikkiopiston viikkotuntimäärä on noin 720 ja opiskelijamäärä n. 950.

Lohjan Teatteri tuottaa esityskauden aikana 3 uutta ensi-iltaa ottaen ohjelmistossa huomioon eri ikäiset katsojat lapsista aikuisiin. Harrastusmahdollisuuden tarjoaminen alueen harrastajille sekä kulttuuripolun kautta tehtävät erilaiset yhteistyöhankkeet ja teatterikierrokset jatkuvat. Kahviotoiminnan ja pukuvuokraustoiminnan ylläpito ja alueen kuvataiteilijoiden näyttelytoiminta kahvitoimilassa jatkuvat.

Lohjan Museo huolehtii paikallisen kulttuuriperinnön keräämisestä, dokumentoinnista ja esittämisestä. Museo tuottaa vuodessa 2-3 omaa näyttelyä ja toimii yhteistyökumppanina ulkopuolisten toimijoiden järjestämissä näyttelyissä. Kokoelmia säilytetään yhteistyössä Länsi-Uudenmaan museoiden kanssa Tammisaarella kokoelmakeskus Leirassa, jossa kokoelmiin pääse tutustumaan tilauksesta. Museo hoitaa edelleen Sammatissa Johannes Lohilammen museon ja Paikkarin torpan avoinna pitoa kesäaikaan.

Tytyrin Elämyskaivosta ei yksin yhtiöitetä. Sisällön uudistamista jatketaan ja tavoitteena on yritystoiminnan lisääminen Elämyskaivoksessa. Vuonna 2019 selvitetään koko kaupungin matkailutoimintojen uudelleen organisointia liikuntakeskuksen esimerkin pohjalta. Mahdolliset päätökset tehdään vuoden 2019 lopulla.

Lohjalaisten Historia III käynnistetään valtionperintönä saaduilla varoilla v. 2019 ja toteutus vv 2019-2021 aikana osittain ulkopuolisella rahoituksella.

Kulttuuripolku-toimintaa viedään eteenpäin varhaiskasvatuksen ja opetuksen opetussuunnitelmien mukaisesti sekä viedään eteenpäin Kulttuuripolku-ohjelmaa ikääntyneille, toteutetaan rahaston vuotuisella rahoituksella (10.000 euroa). Lohjan Kesän ja Lohjan Muistin tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämistä jatketaan. Perinteiset tapahtumat, kuten juhannusjuhla, itsenäisyyspäivän juhla sekä Menneen ajan joulumarkkinat tuotetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten (Lohjanseudun kuvataidekoulu, Tanssistudio Funka, Tanssikoulu Un Dos Tres, Musiikkikoulu Demo/Jamkids, Lasten ja nuorten Teatteri Aploodi ja Taito Uusimaa / Käsiyökoulu Helmi) avustukset pysyvät nykytasolla.

Matkailu, markkinointi ja PR -toiminnon tärkein tehtävä vuonna 2019 on Lohjan ulkoisen imagon vahvistaminen ja Lohjan tunnettavuuden kasvattaminen. Uudistuneet nettisivut ja Lohjan uusi markkinointi-ilme hyödynnetään tehokkaasti ja parannetaan mm. sitä kautta asiakaskokemusta ja

tiedon löydettävyyttä sekä Lohjan houkuttelevuutta ja vetovoimaisuutta. Toimintaa tehdään seurannan ja mittareiden kautta sekä kuntalaisia kuunnellen ja osallistaen.

Asiakaspalvelupisteiden toiminnot hiotaan yhteneväisiksi ja digitalisoitumisen kautta parannetaan kuntalaisten asioiden hoitamisen joustavuutta ja saavutettavuutta. Pop-up toimintojen kehittäminen kuntalaistoiveiden mukaisesti palvelupisteisiin. Matkailu, markkinointi ja PR –toiminto on mukana tai organisoimassa Lohjan imagoa vahvistavia tapahtumia ja kampanjoita ympäri vuoden. Isoja vuodenaikatapahtumia (Aurlahtipäivät, jääkarusellifestivaali) kehitetään. Samoin vuoden 2021 Asuntomessujen suunnittelussa ja alkuvalmisteluissa markkinoinnin ja viestinnän näkökulmasta.

6.8.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019

Kaupunkisisältöjen tarkoituksena on edistää kaupungin imagon ja vetovoimaisuuden kasvamista sekä Lohjan väestön hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaisuutta. Kaupunkisisällöt huolehtii kaupungin kulttuurin ja liikunnan sekä matkailun, asiakasviestinnän, markkinoinnin ja asiakaspalvelun hoitamisesta ja kehittämisestä. Kaupunkisisältöjen tärkein tehtävä 2019 on Lohjan ulkoisen imagon kehittäminen. Lohjan Soi-festivaalia ei järjestetä vuonna 2019 joka toinen vuosi rytmityksen mukaisesti.

6.8.5. Tasapainotus-/Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Kaupunkisisällöt toimii vuonna 2019 tehtyjen elinvoimalle asetettujen taloudellisten tavoitteiden puitteissa. Taloudellisia panostuksia edellyttävien kehittämistarpeiden toteuttamista siirretään (elämyskaivoksen uusi valo-teos, panostus markkinointiin, Lohjanjärven virkistyskäytön lisääminen). Konserniin kuuluvan Liikuntakeskus Oy:n avustus jäädytetään vuoden 2017 tasoon yhtiön tasekehityksen perusteella. Orkesterin toimintaa supistetaan nettovaikutukseltaan 30.000 euron verran.

6.8.6. Henkilöstömuutokset

Kaupunkisisällöt-tulosalueella ei ole vakanssimuutoksia vuonna 2019.

6.8.7. Merkittävät investoinnit

Tulosalueella ei tehdä merkittäviä investointeja vuonna 2019.

6.8.8. Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat

Asuntomessuhankkeen huomiointi. Neidonkeitaan ja Taimisto-Tennarin hankesuunnitelmien toteutus erikseen tehtävien päätösten pohjalta.

7. Hyvinvointi

7.1. Toiminta-ajatus

Hyvinvointi-toimialan perustehtävänä on edistää kasvua ja oppimista, terveyttä ja elämänhallintaa sekä toimintakykyä ja hyvää elämää. Lohjan Hyvinvointi-toimiala on lähellä kuntalaista. Se on kasvun ja oppimisen edelläkävijä, turvallinen kanssakulkija ja avun ja tuen lähde. Teemme työtämme sitoutuneesti ja asiakaslähtöisesti. Haluamme kulkea kehityksen kärjessä ja vaikuttaa aktiivisesti julkisten palvelujen kehittämiseen.

Vuoden 2019 painopisteet

- Toimivat ja tehokkaat prosessit
- Oikea-aikaisen varhaisen tuen varmistaminen
- Tehokas ja tarkoituksenmukainen palveluverkko
- Kohti tasapainoista taloutta

7.2. Toimialan ydinprosessit

Hyvinvointi-toimialan ydinprosessi on onnellisen elämän edistäminen lohjalaisten elämän eri vaiheissa. Strategiakauden painopisteet ovat syrjäytymisen ehkäisy, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä asukaslähtöisyys ja asukkaiden osallisuus.

Palvelut muodostetaan asiakkaan tarpeiden mukaan kokonaisuudeksi ja karsitaan päällekkäisyyksiä. Asiakasosallisuutta lisätään palvelujen suunnittelussa ja järjestämisessä.

Hyvinvoiva henkilöstö toimii asiakaslähtöisesti kasvattaen asiakasymmärrystä ja panostaen asiakkaan hyvään kohtaamiseen. Esimiehet edistävät yhdessä henkilökunnan kanssa konkreettisin keinoin asiakkaan hyvää kohtaamista.

7.3. Hyvinvoinnin tunnusluvut ja mittarit

Hyvinvointi	TA2018	TAE2019	SV2020	SV2021
*Toimintatuotot/asukas	568,65	550,45	552,77	561,06
*Toimintakulut/asukas	-5 737,98	-5 646,11	-5 669,83	-5 754,87
*Toimintakate/asukas	-5 169,33	-5 095,66	-5 117,06	-5 193,81
Neuvolakäyntien määrä, lääkäri- ja hoitajakäynnit	35 000	35 000	35 000	35 000
Varhaiskasvatukseen osallistuvien määrä ikäluokasta 1-6 v.	67,5	67,5	67,5	67,5
Yksityisen päivähoidon suhteellinen osuus, %	17	17	17	17
Tuntikehys/oppilas, tuntia	1,95	1,92	1,91	1,91
Lukion kurssit/opiskelija, kurssia	1,7	1,7	1,7	1,7
Perhekeskusten toimenpiteiden määrä, pl. ehkäisevä perhetyö ja kotipalvelu	5 900	5 900	6 000	6 000
Nuorisokeskuksen kävijämäärä, kävijät	93 000	93 000	93 200	93 400
Lääkäri- , kuntoutuksen, työterveyshoitajan ja hammaslääkäriaikojen saatavuus; T3-aika	< 21 pv	< 21 pv	< 21 pv	< 21 pv
Terveysasematoiminnan kattavuus, käynnit/väestö	>88	>88	>88	>88
Sosiaalipalveluiden asiakas- ja palvelusuunnitelmien määrä suhteessa kokonaisasiakasmäärään	0,5	50 %	50 %	50 %
Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden määrä suhteessa vastaavan ikäiseen väestöön	0,92	92 %	92 %	92 %
Ikääntyneiden palveluiden odotusajat, vrk	< 90 vrk	< 90 vrk	< 90 vrk	< 90 vrk
Ikääntyneiden palveluiden käyttöaste, % kaikista hoitopäivistä	0,99	99 %	99 %	99 %

7.4. Hyvinvointi-toimialan tuloslaskelma

Hyvinvointi-toimialan toimintakate on sitova suhteessa valtuustoon.

50 HYVINVOINTI	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019	Ero%	SV 2020	Ero%	SV 2021	Ero%
TOIMINTATUOTOT								
MYYNITUOTOT	12 231 809	7 546 250	7 546 550	0,0				
MAKSUTUOTOT	14 611 805	13 960 400	14 050 000	0,6				
TUET JA AVUSTUKSET	4 308 877	4 433 510	2 049 090	-53,8				
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 896 656	1 982 540	1 950 260	-1,6				
TOIMINTATUOTOT	33 049 146	27 922 700	25 595 900	-8,3	25 980 000	1,5	26 370 000	1,5
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-96 482 767	-97 344 760	-93 892 480	-3,5				
PALKAT JA PALKKIOT	-75 970 106	-76 800 872	-74 632 540	-2,8				
HENKILÖSIVUKULUT	-20 512 661	-20 543 888	-19 259 940	-6,2				
ELÄKEKULUT	-16 521 588	-16 642 206	-16 122 940	-3,1				
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 991 072	-3 901 682	-3 137 000	-19,6				
PALVELUJEN OSTOT	-131 698 662	-128 851 380	-131 141 080	1,8				
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 339 508	-5 251 850	-5 318 440	1,3				
AVUSTUKSET	-9 554 515	-9 424 650	-9 192 540	-2,5				
MUUT TOIMINTAKULUT	-22 577 747	-22 591 860	-22 999 690	1,8				
TOIMINTAKULUT	-265 653 198	-263 464 500	-262 544 230	-0,3	-266 482 000	1,5	-270 479 000	1,5
TOIMINTAKATE	-232 604 052	-235 541 800	-236 948 330	0,6	-240 502 000 	1,5	-244 109 000	1,5

Ulkoiset

50 HYVINVOINTI	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 ulk	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	6 763 347	6 636 250	6 546 550	-1,4
MAKSUTUOTOT	13 952 688	13 960 400	14 050 000	0,6
TUET JA AVUSTUKSET	4 308 877	4 433 510	2 049 090	-53,8
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 834 248	1 982 540	1 950 260	-1,6
TOIMINTATUOTOT	26 859 160	27 012 700	24 595 900	-8,9
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-96 482 767	-97 344 760	-93 892 480	-3,5
PALKAT JA PALKKIOT	-75 970 106	-76 800 872	-74 632 540	-2,8
HENKILÖSIVUKULUT	-20 512 661	-20 543 888	-19 259 940	-6,2
ELÄKEKULUT	-16 521 588	-16 642 206	-16 122 940	-3,1
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 991 072	-3 901 682	-3 137 000	-19,6
PALVELUJEN OSTOT	-104 827 828	-105 386 380	-108 484 980	2,9
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 329 835	-5 251 850	-5 318 440	1,3
AVUSTUKSET	-9 546 765	-9 424 650	-9 192 540	-2,5
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 719 911	-4 322 480	-4 817 790	11,5
TOIMINTAKULUT	-219 907 105	-221 730 120	-221 706 230	-0,0
TOIMINTAKATE	-193 047 945	-194 717 420	-197 110 330	1,2

Sisäiset

50 HYVINVOINTI	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 sis	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	5 468 462	910 000	1 000 000	9,9
MAKSUTUOTOT	659 116	0	0	
MUUT TOIMINTATUOTOT	62 408	0	0	
TOIMINTATUOTOT	6 189 986	910 000	1 000 000	9,9
TOIMINTAKULUT				
PALVELUJEN OSTOT	-26 870 834	-23 465 000	-22 656 100	-3,4
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-9 673	0	0	
AVUSTUKSET	-7 751	0	0	
MUUT TOIMINTAKULUT	-18 857 835	-18 269 380	-18 181 900	-0,5
TOIMINTAKULUT	-45 746 093	-41 734 380	-40 838 000	-2,1
TOIMINTAKATE	-39 556 107	-40 824 380	-39 838 000	-2,4

7.5. Lasten, nuorten ja perheiden palvelualue

7.5.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen tehtävänä on kasvun ja oppimisen tukeminen. Tavoitteena on tukea sujuvaa arkea tarjoamalla tarvittava tuki asiakkaalle mahdollisimman varhain tarpeiden mukaisesti.

Vuonna 2019 palvelualueen kaikissa palveluyksiköissä pidetään keskeisenä tehtävänä asukaslähtöisyyttä ja asukkaiden osallisuutta.

Toiminnan kehittämisessä edistetään sekä johtamisen että henkilöstön osaamista ja työhyvinvointia. Hyvinvoiva henkilöstö on kaupungin paras käyntikortti. Henkilöstöä kannustetaan tutustumaan palvelukokonaisuuteen esim. työkierron avulla. Osaamista ja sen seuranta lisätään tavoitteellisesti palvelualueen toimintojen yhteisellä koulutussuunnittelulla.

Monialaisen alueellisen yhteistyön kehittämisellä vastataan oikea-aikaisen varhaisen tuen ja elämänhallinnan vahvistamiseen. Osana tätä tehtävää lisätään perhetyön osaamista.

7.5.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), euroa
Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä palvelut: Neuvolatoiminta, Varhaiskasvatus ja Erityisvarhaiskasvatus ja Esiopetus	Päivähoitopaikkoja: n. 2 950, josta - Kunnallinen päivähoito: 1 846 - Palvelusetelit: n. 400 - Yksityisen hoidon tuki: n. 50 - Kotihoidontuki n. 650 Päivähoidon osallistumisaste: 67,5 Lasten neuvolakäynnit: 18 200	2 289 700/ -22 084 400
Kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä peruspalvelut: Perusopetus, Toisen asteen opetus, Oppilas- ja opiskelija-huolto, Iltapäivätoiminta, Alueellinen ja erityisnuorisotyö, Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	Tuntikehys/opp.: 74,6 Kurssit/opisk.: 1,5 Iltapäivätoiminnan piirissä: 385 Oppilaita/oppilashuollon henkilöstö: 420 Nuorisotyön asiakaskontaktit: 40 000 Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon käynnit: 21 800	4 247 760/ -40 194 750

Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja erityispalvelut: Perhekeskus, Nuorisokeskus, Kohdennettu nuorisotyö, Nuorisotyöpaja, Lapsiperheiden sosiaalipalvelut	Perhekeskuksen käynnit: 7 800 Nuorisokeskuksen käynnit: 93 000 Lastensuojelun laitospalvelut, hoitopäivät: 23 050 Sijaisperhehoidon hoitopäivät: 18 870	831 540/ -13 983 870
Palvelualueen johto		0/ -903 980

7.5.3. Talousarvion perustelut

Lohjan lapsimäärä on laskenut kuluneiden vuosien aikana huomattavasti. Lasten määrän väheneminen on näkynyt varsinkin alle kouluikäisten lasten määrässä ja koskettaa siis palveluissa varsinkin neuvolaa ja varhaiskasvatusta. Viidessä vuodessa 0–6 –vuotiaiden määrä on pudonnut 832 lapsella, eli 3 921 lapsesta 3 089 lapseen.

Alakoululaisten osalta oppilasmäärien laskeminen on vielä niin vähäistä (20-30 oppilasta), että sen vaikutus tulee näkymään selvästi kouluverkossa vasta tulevina vuosina.

Lasten ja nuorten tuen tarpeet ovat kasvaneet huomattavasti viime vuosina ja sama suunta on näkynyt lastensuojelun sijoituksissa.

7.5.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019

Talousarviossa lasten vähenevän määrän vaikutus näkyy alle kouluikäisten yksikössä sekä varhaiskasvatuksen että neuvolatoiminnan henkilöstömäärien vähentymisenä.

Varhaiskasvatuksessa Kelan yksityisen hoidon rahan käyttäjiä on siirtynyt palvelusetelin piiriin; toisaalta nuorimpien ikäluokkien pieneneminen vaikuttaa kotihoidontuen piirissä olevien lasten määrän laskuun.

Talousarvioon on lisätty neuvola- ja kouluterveydenhuollon varahenkilö ja vastaava palkkasumma on vähennetty sijaismenoista. Käytännössä varahenkilöjärjestelmä on ulkopuolisten sijaisten rekrytointia joustavampi ja edullisempi toimintatapa.

Perusopetuksen opetusta vähennetään kahdella tunnilla, jolloin tuntijako vastaa 1.1.2020 voimaan tulevaa valtakunnan minimitasoa (varhennettu kielenopetus). Tämä tarkoittaa 59 vuosiviikkotunnin vähennystä. Tämän lisäksi oppilasmäärän laskun ja uuden tuntikehyslaskentamallin käyttöönoton arvioidaan vähentävän tuntikehystä 127 vuosiviikkotuntia. Perusopetuksen tuntikehystä leikataan yhteensä 186 vuosiviikkotunnilla eli 1,7 %:lla 1.8.2019 alkaen.

Huostaanottojen vuonna 2018 kasvanut määrä näkyy myös vuoden 2019 talousarviossa. Avopalvelun sijoituksia pyritään vähentämään käyttämällä aina etusijassa kaupungin omia avohuollon palveluita.

Sosiaali- ja erityispalveluissa luovutaan perhehoitoyksikkö Pihlajan palveluista ja ne korvataan omana toimintana talousarvioon lisätyillä kahdella perheohjauksen sosiaaliohjaajan vakanssilla. Palvelualueen johdon yksikköön kuuluvat tieto- ja viestintäpalvelut. Varhaiskasvatuksen osalta on yksikköön saatu tvt-koordinaattori määräaikaikaisena käyttämällä palkkaukseen varhaiskasvatuksen

avoimeksi jääneen tehtävän palkkaroja ja hankerahoitusta. TVT-erikoissuunnittelijan tehtävä vakinaistaan 1.1.2019 alkaen, palkkavaraus sisältyy talousarvioehdotukseen.

7.5.5. Tasapainotus- /Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Talousarvioon on tehty seuraavat vähennykset, yhteensä n. 1 333 000 euroa:

- Alle kouluikäisten yksiköstä on vähennetty 21 tehtävää (1 lastentarhanopettajan tehtävä, 12 lastenhoitajan tehtävää (10 avointa ja 2 perhepäivähoidon varahoitoyksiköistä), 4 perhepäivähoitajan tehtävää, 1 ryhmäperhepäivähoitajan tehtävä, 2 ryhmäavustajaa ja 1 neuvolaterveydenhoitajan tehtävä), 542 500 euroa
- Kouluikäisten yksiköstä on vähennetty luokanopettajan virka 7 kk (Karstu), 35 000 euroa
- Neuvola- ja kouluterveydenhoitajien sijaismenojen vähentäminen 40 000 euroa
- Lasten kotihoidontuen vähentäminen, 200 000 euroa
- Perusopetuksen tuntijako valtakunnalliselle 1.1.2020 minimitasolle (varhennettu kielenopetus) vähennys 2 tuntia 1.8.2019 alkaen, 56 000 euroa, tuntikehyksestä 59 vuosiviikkotuntia
- Tuntikehyksen leikkaaminen 1,07 % 1.8.2019 alkaen, 116 000 euroa, tuntikehyksestä 114 vuosiviikkotuntia
- Oppilasmäärän lasku; 20-30 oppilasta, vaikutus tuntikehykseen, 30 000 euroa, tuntikehyksestä 13 vuosiviikkotuntia
- Perhehoitoyksikkö Pihlajan palveluista luopuminen, 120 000 euroa
- Lohjantähden vuokrat toimintojen siirryttyä kaupungin omiin tiloihin, 193 500 euroa

Talousarvioesitys sisältää seuraavat lisäykset, yhteensä n. 163 200 euroa:

- Alle kouluikäisten yksikköön 1 varahenkilö neuvola- ja kouluterveydenhuoltoon, 39 600 euroa
- Sosiaali- ja erityispalveluihin 2 sosiaaliohjaajaa perheohjaukseen, 80 800 euroa
- Ohjaamo-hankkeen omahoitusosuus, 42 800 euroa

7.5.6. Henkilöstömuutokset

Henkilöstömäärä vähenee 19 henkilöllä (22 vähennys, 3 lisäys).

7.5.7. Merkittävät investoinnit

- Tieto- ja viestintätekniikka 250.000 euroa
- Opetuksen toimintavarustus 100.000 euroa
- Alle kouluikäisten palvelujen toimintavarustus 50.000 euroa

7.5.8. Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen työtapana on aloitettu alueellinen työ, jossa alueella olevat eri alojen ammattilaiset muodostavat ryhmän, jonka yhteistyön avulla asiakas tulee kuulluksi ja saa tarvitsemansa palvelun mahdollisimman varhain. Tämän toiminnan kehitystyötä jatketaan siltä pohjalta, johon vuonna 2018 on päästy. Perhetyöhön panostetaan sekä Sitran SIB-ohjelman kautta että lisäämällä eri ammattiryhmien perhetyön osaamista. Henkilöstön osaamista kehitetään ja se kytketään kiinteästi osaksi jokaisen kehityskeskustelua.

LAPE- hankkeen päätyttyä vuoden 2018 lopussa jatketaan vuonna 2019 Lohjan Lape-ohjausryhmän toimintaa varmistamaan hankkeessa hyviksi koettujen toimintatapojen jalkautus kentälle.

7.6. Työikäisten palvelualue

7.6.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Työikäisten palvelualueen keskeisenä tehtävänä on tuottaa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluja, joilla edistetään kaikenikäisten kuntalaisten hyvää elämää ja sujuvaa arkea asiakkaiden osallisuus, itsemääräämisoikeus ja yksilölliset tarpeet huomioiden.

Vuoden 2019 painopisteenä palvelualueella on etenkin matalan kynnyksen palvelujen vahvistaminen ja paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden hoitoketjun sujuvuuden varmistaminen. Yhteistyöprosesseja kehitetään sekä paikallisella että maakuntatasolla valmistautuen samalla sote- ja maakuntauudistukseen. Työterveyshuollon yhtiöittäminen, sote-uudistukseen valmistautuminen ja sisäinen toiminnan ja toimintatapojen muutos pyritään viemään hallitusti läpi. Kaikkia olemassa olevia teknologioita hyödynnetään täysimääräisesti ja toteutetaan sosiaalihuollon palvelujen liittyminen Kantaan. Asiakkaat ja asukkaat osallistuvat kehittämistoimintaan laadukkaan, tarkoituksenmukaisen ja kilpailukykyisen toiminnan varmistamiseksi.

7.6.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), euroa
Terveydenhuollon peruspalvelut	Avosairaanhoidokäynnit: 250 000	3 645 500/ -16 752 470
Sosiaali- ja erityispalvelut	Toimeentulotuki-ruokakuntia 700 Erityispalveluiden asiakkaita 1 900	2 408 160/ -22 632 950
Työterveyskeskus	Sisältyy avosairaanhoidokäynteihin	363 350/ -1 230 690
Erikoissairaanhoito	Toimintakate/as.: -1 323,33 e/as Lohjan asukkaat 47 000	0/ -63 681 000
Palvelualueen johto		39 990/ -1 124 220

7.6.3. Talousarvion perustelut

Terveydenhuollon peruspalveluissa toimintaa kehitetään uudistetuissa tiloissa, mikä tarkoittaa uudenlaisten työmenetelmien ja yhteistyömallien rakentamista.

Talous- ja velkaneuvonta siirtyy valtion hoidettavaksi 1.1.2019 alkaen.

Palvelutuotannon uudelleen arviointi ja kokonaistaloudellisten toimintatapojen kehittäminen sekä uudenlaisten hankintamenetelmien käyttöönotto tuottavat säästöä. Yhteishankinnat laajemmalla

väestöpohjalla muun muassa sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisten kuljetusten hankinnoissa saadaan 5 %:n säästö vuoden 2018 tasoon nähden.

Aktivointipalvelujen piirissä olevien pitkäaikaistyöttömien asiakasmäärän lisääminen uusia työmenetelmiä edelleen hyödyntämällä ja eläkeselvitysten tekeminen, joilla saadaan säästövaikutus kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuusmaksuihin.

Lakisääteiset maksut on korotettu lakisääteiselle tasolle. Kunnan harkintaa perustuvia maksuja korotetaan enintään 5 %.

7.6.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019

Uusitun palveluverkon myötä toiminnalliset ratkaisut tuottavat laadukasta palvelua ja kustannusten nousun hillintää. Uudistetuissa tiloissa työskentelevä terveysasematoiminta ja kuntoutus jatkavat hyvin alkanutta kehittämistoimintaa. Suun terveydenhuollon päivystystoiminta Lohjan sairaalan tiloissa ja uudet prosessimaiset työtavat edistävät palveluiden laadukasta ja tehokasta tuottamista. Yhteistyötä sosiaali- ja terveystieteiden sisällä sekä maakuntaan päin vahvistetaan ja yhteistyömalleja kehitetään muun muassa paljon palveluja tarvitsevien hoidossa edelleen.

Nykyisiä tietojärjestelmiä hyödynnetään täysmääräisesti ja laajennetaan vain välttämättömiltä osin. Sosiaalihuollon Kantaan siirtyminen toteutetaan projektina vuoden aikana.

Palvelutarpeen arvioinnin prosessia kehitetään sosiaalipalveluissa ja palvelurakenteen muutosta jatketaan muun muassa asumispalvelujen uudelleen arvioinnilla ja kevyempiin asumisjärjestelyihin/-palveluihin ohjauksella.

Asumispalvelujen ostopien selvitysprojektin työntekijän vakanssi, työhönvalmentajan vakanssi pitkäaikaistyöttömien aktivoimiseksi ja kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuusmaksujen säästämiseksi sekä Päihdekliniikan sairaanhoitajan vakanssi ovat sisältyneet määräaikaisten vuoden 2018 talousarvioon ja esitetään edelleen määräaikaisten jatkettavaksi. Palkkavaraukset sisältyvät talousarvioehdotukseen

Hankinnoissa pyritään uudenlaisten hankintamallien käyttöön ja jatketaan hyvin alkanutta yhteistyötä Espoon ja muiden Läntisen Uudenmaan kuntien kanssa.

Sosiaali- ja kriisipäivystys saatetaan lakisääteiselle tasolle hankkimalla palvelu Espoolta.

Osallistuminen sotevalmisteluun soveltuvien osien.

Työterveyshuollon yhtiöittäminen.

7.6.5. Tasapainotus- /Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Talousarvioon on tehty seuraavat vähennykset, yhteensä n. 554 400 euroa:

- Asiaksmaksujen nosto lisää tuottoja, 75 000 euroa
- Kunnan harkintaa perustuvien maksujen korotus enintään 5 %, 10 000 euroa.
- Tarpeettomat tietojärjestelmät on irtisanottu, 26 000 euroa
- Talous- ja velkaneuvonnan siirtyminen valtiolle, nettosäästö 40 000 euroa
- Asumispalvelujen ostopien muutos kevyempiin palveluihin, 100 000 euroa.
- Muutokset henkilökohtaisen avun palveluseteli sääntökirjassa, 100 000 euroa
- Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen kilpailutus , 45 000 euroa

- Toimistotyön resurssien kohdentaminen maahanmuuttajatyön korvausten hakuun lisää tuloja 24 500 euroa.
- Lohjantähden vuokrat toimintojen siirryttyä kaupungin omiin tiloihin, 133 900 euroa.

Talousarvioesitys sisältää seuraavat lisäykset, yhteensä n. 195 000 euroa:

- Pitkäaikaistyöttömien eläkeselvittelytyöhön määräaikainen 50 % lääkäri ja 50 % terveydenhoitaja, 70 000 euroa sekä määräaikainen sosiaalityöntekijä 40 000 euroa. Vaikutus kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuuksiin
- Lohjan osuus Kanta-hankkeen projektityöntekijästä, 20 000 euroa
- Sosiaali- ja kriisipäivystyspalvelun ostaminen Espoolta, 65 000 euroa

7.6.6. Henkilöstömuutokset

Henkilöstömäärä lisääntyy kahdella määräaikaisella henkilötyövuodella. Työterveyshuollon henkilöstön siirtyminen (12 henkilöä) perustettavaan yhtiöön.

7.6.7. Merkittävät investoinnit

Yksiköiden toimintavarustus 30 000 euroa.

7.6.8. Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat

Suunnitelmien jatkaminen koko suun terveydenhuollon toiminnan keskittämisestä Lohjan sairaalaan tiloihin uuteen yksikköön ja tämän toiminnallisuuden hyödyntäminen.

Sote – ja maakuntauudistukseen liittyvän suunnittelu – ja kehittämistyöhön osallistuminen yhdessä Uudenmaan maakunnan ja muiden alueen kuntien kanssa sekä hallittu suuren muutoksen vieminen läpi.

Osallistutaan Lohjan asuntomessujen suunnitteluun hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistämiseksi.

7.7. Ikääntyneiden palvelualue

7.7.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Ikääntyneiden palvelualueen keskeisenä tehtävänä on edistää ikääntyneiden hyvää ja toimintakykyistä elämää. Vuoden 2019 painopisteinä on hyvinvointia edistävän työn vahvistaminen kotiin vietävissä palveluissa ja palvelukeskustoiminnassa yhteistyössä yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin kanssa, teknologian käytön vakiinnuttaminen, palveluohjauksen toteutuminen ja palveluprosessien sujuvuuden edistäminen sekä henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvoinnin lisääminen jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

7.7.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), euroa
Neuvonta ja palveluohjaus	75 vuotta täyttäneitä 4300 Omaishoidon tuen asiakkaita 215 Ostopalvelupaikkoja noin 170	2 227 140 -12 260 210
Kotona asumisen tuki	Säännöllisen kotihoidon asiakkaita 420	2 048 610 -7 962 280
Kuntoutus ja hoiva	Osasto-, vanhainkoti- ja palveluasumisen paikkoja yhteensä 385	6 493 150 -17 327 990
Palvelualueen johto		1 000/ -1 417 420

7.7.3. Talousarvion perustelut

Talousarviossa on lisätty määrärahoja tavallisen ja tehostetun palveluasumisen ostopalveluihin niin, että määräraha vastaa vuoden 2018 ostopalvelutasoa ja huomioi Alatuvan lakkauttamisesta aiheutuneen paikkatarpeen. Useiden vuosien ajan yksityisten palveluntuottajien hinnankorotukset ovat olleet maltillisia tai niitä ei ole ollut ollenkaan. Huolimatta siitä, että sopimuskumppaneiden toivotaan osallistuvan talouden sopeuttamiseen, on varauduttava erityisesti joidenkin ostopalvelujen hinnankorotuksiin.

Kotihoidon kotona asumisen tukemisen ja kotihoidon ruuhkahuippujen tasaamisen määrärahaa on lisätty. Samoin kotihoidon teknologiahankintoihin, muun muassa lääkeautomaatin ja etähoiva/kuvapuhelujen käyttöön, on kohdistettu määrärahaa. Kotihoidon ostopalveluilla voidaan joustavasti kattaa ruuhkatilanteissa syntyvää palvelutarvetta ilman oman henkilöstön lisäämistä. Kotihoidossa teknologiaa tulee hyödyntää lisäpalveluna ja ratkaisuna kotona asumista tukemassa. Ratkaisut ovat monipuolisia ja asiakkaan itsemääräämisoikeutta sekä yksilöllisyyttä kunnioittavia.

Uusia kilpailutuksia ja hankintamalleja muokkaamalla voidaan palvelujen kustannuksia alentaa. Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukainen kuljetusten hankinta tuottaa nykyisellään 5 %:n säästön. Kuljetuskustannusten aleneminen laskee myös kotiateriapalvelun kokonaishankintahintaa.

7.7.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2019

Palvelualueella jatketaan avohoitopainotteisen palvelurakenteen vahvistamista. Kotikuntoutuksen pilotista saatuja hyviä kokemuksia hyödynnetään ja toiminta vakiinnutetaan pysyväksi malliksi. Perhehoidon käyttöönoton edistämistä jatketaan omaishoidon vapaiden järjestämiseksi ja välimuotoisten asumisen ratkaisujen monipuolistamiseksi kouluttamalla perhehoitajia. Kotihoidon lääkeautomaatin käyttöä laajennetaan ja lisätään muutoinkin hallitusti yksiköllistä kotona asumista tukevaa teknologiaa muun muassa etsimässä ratkaisua etähoivan/kuvapuhelujen toteuttamiseen.

Petäjäkodin tehostetun palveluasumisen yksikkö muutetaan tavallisen palveluasumisen yksiköksi pois lukien Tuomenkukan ryhmäkoti. Tämä mahdollistaa myös omassa toiminnassa monimuotoisten asumisen ratkaisujen vahvistamista ja mahdollisimman toimintakykyisen ikääntymisen toteutumista.

Osastopaikkoja vähennetään osastoilta 2 ja 3 yhteensä 11 paikalla. Tämä edellyttää osastojen toiminnan ja potilaiden sujuvan hoitoketjua kehittämistä siten, että niiden toiminta ja palvelut kykenevät ylläpitämään ja lisäämään potilaiden toimintakykyä ja elämänlaatua.

7.7.5. Tasapainotus- /Sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Talousarvioon on tehty seuraavat vähennykset, yhteensä n. 918 000 euroa:

- Asiakasmaksujen sekä kotihoidon ja asumispalvelujen tukipalvelujen asiakasmaksujen nosto lisää tuottoja, 118 000 euroa
- Petäjäkodin muuttaminen tavallisen palveluasumisen yksiköksi, vähennys 2 hoitajan vakanssia, 110 000 euroa
- Alatuvan tehostetun palveluasumisen yksikön lakkauttaminen, vähennys 7 hoitajan vakanssia, 150 000 euroa
- Osastopaikkojen vähentäminen, mm. 5 hoitajan vakanssin vähennys 1.3.2019 alkaen, 400 000 euroa.
- Pusulan vanhainkodin muutos palvelukeskus Iltaruskoksi, 25 000 euroa
- Kotipalveluateriakuljetusten muutos, 100 000 euroa
- Palveluohjauksen päällikön viran muuttaminen erityisasiantuntijaksi, 15 000 euroa.

Talousarvioesitys sisältää seuraavat lisäykset, yhteensä n. 275 000 euroa:

- 2 kotikuntouttajan vakanssia, 75 000 euroa
- Sairaanhoidaja kotiutustiimiin, 50 000 euroa
- Lähihoitaja kotihoitoon, 40 000 euroa
- Kotihoidon teknologian (Evondos ja etähoiva) lisäys, 60 000 euroa
- Kotihoidon ostopalveluihin (kotona asumisen tukeminen ja kotihoidon ruuhkahuippujen tasaaminen), 50 000 euroa
- Kotihoidon resurssipoolin vakinaistaminen, kustannusneutraali

7.7.6. Henkilöstömuutokset

Henkilöstömäärä vähenee 10 henkilöä (14 vähennys, 4 lisäys).

7.7.7. Merkittävät investoinnit

Yksiköiden toimintavarustus 50 000 euroa.

7.7.8. Suunnittelukauden 2020-2021 kehittämissuunnitelmat

Palvelurakenteen vahvistaminen edelleen avopalvelupainotteiseksi ja muokkaaminen sote – ja maakuntauudistusta varten mahdollisimman toimivaksi ja kilpailukykyiseksi.

Asumisen ratkaisujen monipuolistamiseen liittyviin hankkeisiin osallistuminen mm. Asuntomessut ja keskustan alueen senioriasuminen.

Sote – ja maakuntauudistukseen liittyvän suunnittelu – ja kehittämistyön tekeminen ja hallittu muutosten vieminen läpi.

8. Kaupunkitason laskelmat

8.1. Verotulot

VEROTULOT					
Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	TP 2017	TA2018	TA 2019	TS2020	TS2021
- Kunnallisvero	170 627	171 300	179 250	183 800	190 250
- Kiinteistövero	12 616	13 200	13 510	13 600	13 600
- Yhteisövero	6 613	6 600	7 590	7 800	8 100
Yhteensä	189 856	191 100	200 350	205 200	211 950
Muutos-%	-0,2	0,7	4,9	2,4	5,7
Verotettavat tulot	816	837	864	904	938
Tuloveroprosentti	20,50	20,50	20,50	20,50	8,15
Kiinteistöveroprosentit					
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93	1,03	1,03	1,03	1,03
Vakitukseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Muuhun kuin vakitukseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	4,50	4,50	4,50

8.2. Lohjan kaupunki, tuloslaskelma

TULOSLASKELMA 2019	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	46 087 465	43 797 600	43 446 123	-0,8
MAKSUTUOTOT	18 757 446	16 775 990	17 017 446	1,4
TUET JA AVUSTUKSET	8 228 637	5 464 010	3 213 696	-41,2
MUUT TOIMINTATUOTOT	30 316 592	30 936 940	31 068 600	0,4
TOIMINTATUOTOT	103 390 141	96 974 540	94 745 865	-2,3
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	292 043	0	0	
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-127 910 822	-128 750 950	-126 322 748	-1,9
PALKAT JA PALKKIOT	-100 256 336	-101 128 122	-99 917 666	-1,2
HENKILÖSIVUKULUT	-27 654 485	-27 622 828	-26 405 082	-4,4
ELÄKEKULUT	-22 416 574	-22 499 956	-22 234 332	-1,2
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-5 237 911	-5 122 872	-4 170 750	-18,6
PALVELUJEN OSTOT	-159 164 993	-156 351 870	-156 480 247	0,1
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-17 152 967	-16 873 240	-17 076 116	1,2
AVUSTUKSET	-14 914 118	-14 607 760	-16 775 388	14,8
MUUT TOIMINTAKULUT	-27 655 893	-28 130 920	-28 821 541	2,5
TOIMINTAKULUT	-346 798 793	-344 714 740	-345 476 040	0,2
TOIMINTAKATE	-243 116 609	-247 740 200	-250 730 175	1,2
VEROTULOT	189 856 113	191 100 000	200 350 000	4,8
VALTIONOSUUDET	68 178 335	68 000 000	66 900 000	-1,6
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	435 366	-626 000	-426 000	-31,9
VUOSIKATE	15 353 205	10 733 800	16 093 825	49,9
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 996 368	-16 250 000	-16 913 490	4,1
TILIKAUDEN TULOS	1 356 838	-5 516 200	-819 665	-85,1
POISTOERON MUUTOS	81 504	0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 438 342	-5 516 200	-819 665	-85,1

Ulkoiset

	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 ulk	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	15 247 480	15 812 600	16 206 123	2,5
MAKSUTUOTOT	17 998 437	16 775 990	17 017 446	1,4
TUET JA AVUSTUKSET	8 228 637	5 464 010	3 213 696	-41,2
MUUT TOIMINTATUOTOT	8 013 504	8 691 940	8 581 500	-1,3
TOIMINTATUOTOT	49 488 059	46 744 540	45 018 765	-3,7
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN				
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	292 043	0	0	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	292 043	0	0	
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-127 910 822	-128 750 950	-126 322 748	-1,9
PALKAT JA PALKKIOT	-100 256 336	-101 128 122	-99 917 666	-1,2
HENKILÖSIVUKULUT	-27 654 485	-27 622 828	-26 405 082	-4,4
ELÄKEKULUT	-22 416 574	-22 499 956	-22 234 332	-1,2
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-5 237 911	-5 122 872	-4 170 750	-18,6
PALVELUJEN OSTOT	-127 897 077	-128 746 870	-129 550 247	0,6
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16 829 131	-16 493 240	-16 766 116	1,7
AVUSTUKSET	-14 906 367	-14 607 760	-16 775 388	14,8
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 353 314	-5 885 920	-6 334 441	7,6
TOIMINTAKULUT	-292 896 710	-294 484 740	-295 748 940	0,4
TOIMINTAKATE	-243 116 609	-247 740 200	-250 730 175	1,2

Sisäiset

	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019 sis	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	30 839 985	27 985 000	27 240 000	-2,7
MAKSUTUOTOT	759 009	0	0	
MUUT TOIMINTATUOTOT	22 303 088	22 245 000	22 487 100	1,1
TOIMINTATUOTOT	53 902 083	50 230 000	49 727 100	-1,0
TOIMINTAKULUT				
PALVELUJEN OSTOT	-31 267 916	-27 605 000	-26 930 000	-2,4
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-323 836	-380 000	-310 000	-18,4
AVUSTUKSET	-7 751	0	0	
MUUT TOIMINTAKULUT	-22 302 579	-22 245 000	-22 487 100	1,1
TOIMINTAKULUT	-53 902 083	-50 230 000	-49 727 100	-1,0
TOIMINTAKATE	0	0	0	

Suunnitelmavuodet

TULOSLASKELMA 2019	TA 2019	Ero%	SV 2020	Ero%	SV 2021	Ero%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	43 446 123	-0,8				
MAKSUTUOTOT	17 017 446	1,4				
TUET JA AVUSTUKSET	3 213 696	-41,2				
MUUT TOIMINTATUOTOT	31 068 600	0,4				
TOIMINTATUOTOT	94 745 865	-2,3	95 909 000	1,2	97 318 000	1,5
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0					
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-126 322 748	-1,9				
PALKAT JA PALKKIOT	-99 917 666	-1,2				
HENKILÖSIVUKULUT	-26 405 082	-4,4				
ELÄKEKULUT	-22 234 332	-1,2				
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-4 170 750	-18,6				
PALVELUJEN OSTOT	-156 480 247	0,1				
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-17 076 116	1,2				
AVUSTUKSET	-16 775 388	14,8				
MUUT TOIMINTAKULUT	-28 821 541	2,5				
TOIMINTAKULUT	-345 476 040	0,2	-350 263 000	1,4	-356 255 000	1,7
TOIMINTAKATE	-250 730 175	1,2	-254 354 000 	1,4	-258 937 000	1,8
VEROTULOT	200 350 000	4,8	205 200 000	2,4	211 950 000	3,3
VALTIONOSUUDET	66 900 000	-1,6	68 500 000	2,4	69 250 000	1,1
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-426 000	-31,9	-430 000	0,9	-430 000	0,0
VUOSIKATE	16 093 825	49,9	18 916 000 	17,5	21 833 000	15,4
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-16 913 490	4,1	-19 000 000	12,3	-22 000 000	15,8
TILIKAUDEN TULOS	-819 665	-85,1	-84 000 	-89,8	-167 000	98,8
POISTOERON MUUTOS	0		0 ***		0 ***	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-819 665	-85,1	-84 000 	-89,8	-167 000	98,8

Tuloslaskelmaosan tunnuslukuja

	TP2017	TA2018 muutettu	TA2019	Muutos 2019-18	TS2020	Muutos 2020 - 19	TS2021	Muutos 2021 - 20
TUNNUSLUVUT								
Asukasluku	46 815	46 815	46 850	0,1	46 900	0,1	46 950	0,1
Toimintakulut, e/as	-7 408	-7 363	-7 374	0,1	-7 468	1,3	-7 588	1,6
Toimintakate, e/as	-5 193	-5 292	-5 352	1,1	-5 423	1,3	-5 515	1,7
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	-30	-28	-27	-2,5	-27	-0,2	-27	-0,2
Verotulot, e/as	4 055	4 082	4 276	4,8	4 375	2,3	4 514	3,2
Vuosikate, e/as	328	229	344	49,8	403	17,4	465	15,3

Investointi- ja rahoitusosa

9. Investoinnit 2019-2021

9.1. Maa- ja vesialueet

110	Maa- ja vesialueet	INV. 2018	TA 2019	SV 2020	SV 2021
Menot	Maa- ja vesialueet	-3 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-2 000 000
Tulot	Maa- ja vesialueet	2 500 000	500 000	500 000	500 000
Netto	Maa- ja vesialueet	-500 000	-500 000	-500 000	-1 500 000
110	Maa- ja vesialueet yhteensä				
Menot		-3 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-2 000 000
Tulot		2 500 000	500 000	500 000	500 000
Netto		-500 000	-500 000	-500 000	-1 500 000

9.2. Rakennukset

111	Rakennukset	INV. 2018	TA 2019	SV 2020	SV 2021
Menot	Muut perusturvan hankkeet	-1 000 000	-500 000	0	0
Menot	Nummen yhtenäiskoulu	-3 000 000	-900 000	0	0
Menot	Laurentius-talo, Laban	-1 000 000	-10 000 000	-12 200 000	-800 000
Menot	Ojamon koulu	-200 000	-5 000 000	-6 000 000	-5 000 000
Menot	Rauha/Järnefeltin koulu	-1 000 000	-1 000 000	-5 000 000	-4 000 000
Menot	Lohjan lukio	0	-1 500 000	-7 000 000	-3 000 000
Menot	Muut koulut ja päiväkodit	-4 786 000	-1 000 000	-2 000 000	-3 000 000
Menot	Kulttuuri ja vapaa-aika	-200 000	-200 000	0	-4 000 000
Menot	Muut tilahankkeet, elinvoima	-950 000	-500 000	-800 000	-1 000 000
Menot	Korjausvelkaa lyh.investoinnit	-600 000	-500 000	-500 000	-500 000
Menot	Muut tilahankkeet, hyvinvointi	-600 000	-500 000	-500 000	-500 000
111	Rakennukset yhteensä				
Menot		-13 336 000	-21 600 000	-34 000 000	-21 800 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-13 336 000	-21 600 000	-34 000 000	-21 800 000

9.3. Kiinteät rakenteet ja laitteet

113	Kiinteät rakent. ja lait.	INV. 2018	TA 2019	SV 2020	SV 2021
Menot	Ympäristötöyt	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Menot	Liikunta-alueet	-570 000	-500 000	-1 500 000	-3 100 000
Menot	Tynninharjun eritasoliittymä	-4 000 000	-1 000 000	0	0
Menot	Muut kaavatiet	-4 650 000	-4 300 000	-3 500 000	-3 500 000
Menot	Peltoniemen jätevedenpuhdistamo	-550 000	-700 000	0	0
Menot	Muut vesihuoltohankkeet	-2 900 000	-2 700 000	-5 400 000	-3 400 000
113	Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä				
Menot		-13 170 000	-9 700 000	-10 900 000	-10 500 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-13 170 000	-9 700 000	-10 900 000	-10 500 000

Laajennusinvestoinnit		INV. 2018	TA 2019	SV 2020	SV 2021
213	LI / Kiinteät rakent. ja lait.				
Menot	Asuntomessualueen kunnallistek	0	-1 500 000	-1 000 000	-300 000
213	LI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä				
Menot		0	-1 500 000	-1 000 000	-300 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		0	-1 500 000	-1 000 000	-300 000

9.4. Koneet ja kalusto

116	Koneet ja kalusto	INV. 2018	TA 2019	SV 2020	SV 2021
Menot	Tietohallinto	-600 000	-500 000	-600 000	-600 000
Menot	Hyvinvoinnin irtain omaisuus	-1 480 000	-500 000	-600 000	-600 000
Menot	Konekeskus	-80 000	-100 000	-100 000	-100 000
Menot	Ruokapalvelut	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Menot	Kiinteistöpalvelut	-70 000	-100 000	-100 000	-100 000
Menot	Mittaustoimi	-40 000	0	0	0
Menot	Kaupunkisäältäöjen irtain	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
116	Koneet ja kalusto yhteensä				
Menot		-2 570 000	-1 500 000	-1 700 000	-1 700 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-2 570 000	-1 500 000	-1 700 000	-1 700 000

9.5. Investoinnit yhteensä

RAPORTTI YHTEENSÄ	INV. 2018	INV. 2019	SV1 2020	SV2 2021
Menot	-32 076 000	-35 300 000	-48 600 000	-36 300 000
Tulot	2 500 000	500 000	500 000	500 000
Netto	-29 576 000	-34 800 000	-48 100 000	-35 800 000

10. Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA 2019	TP 2017	TA+MUUT. 2018	TA 2019	Ero%
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE	15 353 205	10 733 800	16 093 825	49,9
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-952 479	-2 000 000	-2 000 000	0,0
	14 400 727	8 733 800	14 093 825	61,4
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
INVESTOINTIMENOT	-41 324 751	-32 076 000	-35 300 000	10,1
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	1 050 959	0	0	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN	1 524 888	2 500 000	2 500 000	0,0
	-38 748 905	-29 576 000	-32 800 000	10,9
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-24 348 179	-20 842 200	-18 706 175	-10,2
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	93 380	0	0	
	93 380	0	0	
LAINAKANNAN MUUTOKSET				63,1
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	48 000 000	18 668 000	30 000 000	60,7
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-28 825 744	-7 200 000	-11 300 000	56,9
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	5 450 547	0	0	
	24 624 804	11 468 000	18 700 000	63,1
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				-100,0
	976 973	600 000	0	-100,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	25 695 157	12 068 000	18 700 000	55,0
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 346 979	-8 774 200	-6 175	-99,9

Suunnitelmavuodet

RAHOITUSLASKELMA 2019	TA 2019	Ero%	SV 2020	SV 2021
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE	16 093 825	49,9	18 909 206	21 823 258
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-2 000 000	0,0	-2 000 000	-2 000 000
	14 093 825	61,4	16 909 206	19 823 258
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
INVESTOINTIMENOT	-35 300 000	10,1	-48 600 000	-36 300 000
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIN	0		0	0
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN	2 500 000	0,0	2 500 000	2 500 000
	-32 800 000	10,9	-46 100 000	-33 800 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-18 706 175	-10,2	-29 190 794	-13 976 742
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	0		0	0
	0		0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET		63,1		
PITKÄAJAISTEN LAINOJEN LISÄYS	30 000 000	60,7	41 200 000	26 500 000
PITKÄAJAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-11 300 000	56,9	-12 000 000	-12 500 000
LYHYTAJAISTEN LAINOJEN MUUTOS	0		0	0
	18 700 000	63,1	29 200 000	14 000 000
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		-100,0		
	0	-100,0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	18 700 000	55,0	29 200 000	14 000 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	-6 175	-99,9	9 206	23 258

Rahoituslaskelmaosan tunnuslukuja

	TP2017	TA2018 muutettu	TA2019	Muutos 2019-18	TS2020	Muutos 2020 - 19	TS2021	Muutos 2021 - 20
TUNNUSLUVUT								
Asukasluku	46 815	46 815	46 850	0,1	46 900	0,1	46 950	0,1
Investointien omahank. meno,e/as	883	685	753	10,0	1 036	37,5	773	-25,4
Investointien tulo-rahoitus, %	37	33	46	36,2	39	-14,7	60	54,5
Lainakanta, e	143 480 000	163 648 000	182 348 000	11,4	211 550 000	16,0	225 550 000	6,6
Lainakanta, e/as	3 065	3 496	3 892	11,3	4 511	15,9	4 804	6,5

11. Talousarvion sitovuusmääräykset ja päätösvaltuudet

11.1. Talousarvion sitovuus

Vuoden 2019 talousarvio kaupunginvaltuuston hyväksymässä muodossa sitoo hallintokuntia seuraavasti:

Kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion käyttötalousosa muodostuu kullekin toimialalle hyväksytyistä sitovista tavoitteista, seurattavista suoritteista ja tunnusluvuista sekä arvioiduista toimintatuotoista ja toimintakuluista, joiden erotus muodostaa toimintakatteen. Talousarvion investointi-osa muodostuu kullekin hankkeelle hyväksytyistä kokonaiskustannuksista ja tuloarviosta.

Käyttötalouden toimiala kohtaisten tavoitteiden ja määrärahasiirron vahvistettavan toimintakatteen sekä investointiosan hankkeen kokonaiskustannuksista muodostuvan määrärahan ja tuloarvion muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Mikäli kuitenkin jonkin investointiosan hankkeen toteuttamisessa syntyy säästöä, voi kaupunginhallitus päättää säästön käyttämisestä muiden saman investointiryhmän hankkeiden mahdollisten ylitysten rahoittamiseen. Palvelutuotanto tulosalueen johtajalla on oikeus päättää tilahallinnon investointiryhmään "muut tilahankkeet elinvoima ja muut tilahankkeet hyvinvointi" sisältyvien hankkeiden välisistä määrärahojen muutoksista siten, että investointiryhmän määrärahojen yhteismäärä ei muutu.

Kaupunginhallitus vahvistaa määrärahasiirron toimialalta toiselle, jollei kaupunginhallitus saa muulla tavoin tasapainotettua taloustilannetta. Kaupunginhallitus tekee valtuustolle tarvittaessa esityksen määrärahan lisäyksestä toimiala kohtaisesti, jos ei muutoin em. mainitusti saa tasapainotettua talous-tilannetta. Kaupunginhallitus siirtää määrärahoja toimialan lautakunnalta toiselle, jos toimintakate ylittyy.

Investointien osalta kaupunginhallitus voi esittää valtuuston päätettäväksi investointihankkeiden ajoitukset sekä esittää myönnettäväksi ajoituksen muutoksesta johtuvat määrärahan siirrot siten, että ylitykset/ määrärahan alennukset ovat enintään edellisen vuoden vastaavien hankkeiden määrärahojen säästöjen/ylitysten suuruiset. Esitettävät muutokset voivat kohdistua vain alkuperäisiin hankkeisiin eikä siihen kohdistettua määrärahaa voi käyttää ilman valtuuston erillistä päätöstä muihin hankkeisiin.

Lautakunta vahvistaa käyttösuunnitelman toimintakatteen, valvoo lautakuntatasolla tavoitteiden toteutumista sekä käyttökatteen toteutumista.

Toimialajohtaja tasapainottaa tarvittaessa toimialansa lautakunnan tulos- ja palvelualueiden toimintakatteita siirtämällä tuloja ja menoja tulos- ja palvelualueiden kesken.

Tulos- ja palvelualuejohtaja tasapainottaa tarvittaessa tulos- tai palvelualueiden yksiköiden toimintakatteita siirtämällä tuloja ja menoja tulos- ja palvelualueiden yksiköiden kesken.

Tuloarvion ylittävillä tuloilla ei saa kattaa talousarviosta poikkeavaa toiminnan laajentamista ja siitä aiheutuvaa toimintakulujen kokonaismäärän ylitystä ilman kaupunginhallituksen lupaa. Jos toiminta kuitenkin luonteeltaan perustuu ulkoiseen tulorahoitukseen, voidaan palvelujen lisääminen toimialajohtajan päätöksellä kattaa niistä saatavilla tuloilla (esim. teatteri, orkesteri, muut myytävät palvelut).

Päätäessään henkilöstön sisäisistä siirroista palvelukeskusten välillä kaupunginjohtajalla on oikeus päättää henkilöstökulujen aiheuttamasta vastaavasta määrärahan muutoksesta. Kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkaamiseen osoitettuja menovarauksia saa käyttää ainoastaan henkilöstöliitteessä esitettyjen virkojen/tehtävien palkkakustannuksiin. Muutoin henkilöstöresurssien lisäyksestä päättää kaupunginvaltuusto.

Talousarviossa toimialalle osoitettua määrärahaa saadaan käyttää vain ao. toimialaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen.

Toiminnasta vastaavien toimielimien/toimialojen on tammikuun 15. päivään mennessä hyväksyttävä tarkistettut käyttösuunnitelmat ja osatavoitteet tulos- ja palvelualueille sekä määriteltävä ne toimenpiteet, joilla tavoitteet toteutetaan. Käyttösuunnitelman yhteydessä toimialojen on määriteltävä osamäärärahojen käyttövaltuudet tarvittaville alemmille tasoille ja viranhaltijoille. Vuoden 2019 osalta kukin lautakunta vahvistaa osaltaan käyttötaloussuunnitelman ja kokonaisuus viedään kaupunginhallituksen käsittelyyn.

11.2. Maksut ja myyntihinnat

Kaupungin taloudelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi toimialat oikeutetaan hallintosäännön nojalla tarkistamaan vuonna 2019 perittäviä maksuja niin että asetetut taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Maksuja voidaan tarkistaa voimassa olevan lainsäädännön tai viranomaisohjeiden mukaisesti, jos muuta ohjeistusta ei ole annettu.

11.3. Päätösvaltuudet

Järjestämistavan muutoksista, ulkopuolisten asiantuntijoiden ja ostopalvelujen käyttämisestä, hankintojen suorittamisesta sekä suunnitelmista, pääpiirustuksista, kustannusarvioista, rakentamisen suorittamistavasta, työn aloittamisen ajankohdasta, urakoitsijan ja työn suorittajan valinnasta päättävät hallintosäännön mukaisesti toimielimet ja vastuuhenkilöt myönnettyjen määrärahojen puitteissa seuraavien päätösvaltuuksien rajoissa:

- kaupunginvaltuusto päättää yli 2 000 000 euron toiminnoissa ja hankkeissa asiantuntijoiden ja ostopalveluiden käyttämisestä, toimitilojen huonetilaohjelmasta, yleissuunnitelmasta ja yleisestä laatutasosta sekä hankkeiden toteuttamisen muista yleisistä periaatteista. Muutoin toteuttamisesta päättää kaupunginhallitus;
- kaupunginhallitus päättää enintään 2 000 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kaupunginhallitus päättää kuitenkin hankintojen osalta elintarvikehankinnoista sekä koulukuljetuksista;
- lautakunta päättää omalla toimialallaan enintään 1 000 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kaupunginjohtaja päättää enintään 500 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- toimialajohtajat päättävät omalla vastuualueellaan enintään 350 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kunkin tulos- ja palvelualueen esimiehenä toimiva viranhaltija päättää omalla toimialallaan enintään 150 000 euron hankkeista ja hankinnoista.

- kunkin tulos- ja palveluyksikön esimiehenä toimiva viranhaltija enintään 75 000 euron hankkeista ja hankinnoista
- toimintoesimies enintään 50 000 euron hankkeista ja hankinnoista.
- arjen koordinaattori enintään 15 000 euron hankkeista ja hankinnoista.
- alle 50 euron ostolaskut tarkistetaan ja hyväksytään keskitetysti Laskentapalveluissa.

Edellä olevia päätösvaltuuksia käytettäessä päätöksenteon taso määritellään hankkeen tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella. Mikäli hanke ositetaan useammaksi hankintakohteeksi tai osahankinnaksi, päättää sen osittamisesta, osahankinnan suorittamisesta sekä muista menettelytavoista se toimitusviranhaltija, jonka päätösvaltaan se hankkeen määrärahan tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella kuuluu.

Talousjohtajalla on talousarviossa hyväksytyn 182,5 milj. euron kokonaislainamäärän ottamisen / uusimisen lisäksi oikeus ottaa kaupungin maksuvalmiuden turvaamiseksi tilapäislainoja, joiden yhteismäärä saa olla enintään 40 milj. euroa.

PERUSTELUOSA

12. Talousarvion ja taloussuunnittelun rakenne

12.1. Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista. Vuoden 2019 tulo- ja kiinteistöveroprosentit on ilmoitettava verohallitukselle viimeistään marraskuun 17. päivänä 2018.

Talousarvio ja -suunnitelma ovat laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä myös toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä suunnittelukaudella katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntalain 112 §:n mukaan kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain soveltamisesta. Kuntalain 113 §:n mukaan tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, johon kuuluvat tuloslaskelma, tase ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

12.2. Rakenne ja sisältö

Talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kaksi tehtävää, jotka määräävät suunnitelmien rakenteen:

- kokonaistalouden näkökulma, jota kuvataan tulos- ja rahoituslaskelmilla;
- tulosohjauksen näkökulma, jota toteutetaan käyttötalousosan toiminnallisilla ja taloudellisilla tavoitteilla sekä määrärahoilla ja investointiosan suunnitelmilla.

Kokonaistalouden näkökulmasta talousarvion ja suunnitelman on annettava oikea kuva kaupungin taloudesta, osoitettava kaupungin taloudellisen tuloksen muodostuminen sekä keinot kokonaistalouden tasapainottamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi. Tuloslaskelmassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tulot ja menot, verotulot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Vakaan talouden lähtökohtana on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, miten kaupungin menot katetaan. Sen avulla kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, kaupungin on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Kaupunki voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai vapauttamalla rahoitus- tai vaihto-omaisuuteen sitoutunutta pääomaa.

Lohjan kaupungin talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Talousarvion käyttötalous- ja investointiosat puolestaan jakautuvat toimielimien vastuualueisiin ja ne edelleen organisaatorakenteen ja toiminnan mukaisiin tulosalueisiin ja edelleen tulosityksiköihin. Rahoitustuloista ja -menoista kokonaisuudessaan vastaa kaupunginhallitus.

12.3. Toiminnalliset tavoitteet ja määrärahat

Talousarvion käyttötalousosassa asetetaan toiminnalliset tavoitteet sekä osoitetaan asetettujen tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Molempien toimialojen sitovat toiminnalliset tavoitteet perustuvat kaupungille määriteltäviin päämääriin. Toiminnalliset tavoitteet asetetaan sanallisesti todennettaviksi aikaansaannoksiksi tai mitattavina palvelujen määrinä, tunnuslukuina tai muina tavoitearvoina.

Määrärahat otetaan talousarvioon suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuina. Vuoden 2018 talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin on sisällytetty myös tulos- ja palvelualueiden väliset sisäiset laskutukset. Sisäisinä ostoina laskutetaan siivouspalvelut, ruokapalvelut, atk-palvelut, hallintopalvelut (mm. monistamopalvelut, puhelinpalvelut, postituspalvelut, asianhallinta- ja arkistopalvelut) sekä tilojen vuokrat. Sisäisessä laskutuksessa laskutusperusteet ja hinnat määritellään ja sovitaan tuottajan ja tilaajan välillä tuottajan talousarvioon perustuen ennakoon. Laskutushinnat ovat myös lopulliset hinnat, jolloin tilinpäätöksen yhteydessä ei enää erikseen selvitetä sisäisiä kustannuksia. Talousarvion laatimisessa hinnoittelun lähtökohtana on tuottavan yksikön kannalta nollatulos eli todelliset kustannukset.

Käyttötalousosan määrärahaksi vahvistetaan toimielinkohtaisten toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate. Toimintakatteen muodostumisesta ja käytöstä päättää toimielin edellä sitovuusmääräyksissä esitetyin rajoituksin. Toimielimen toimintakatteen muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Investointiosan määrärahan muodostavat hankkeen kokonaiskustannukset.

12.4. Toiminnalliset muutokset, suoritteet ja yksikkökustannukset

Toiminnalliset muutokset sisältävät molempien toimialojen talousarvion perustelutiedot, joissa on selvitetty toiminnan ja resurssien muutokset. Resurssien muutoksina esitellään henkilöstömäärän ja ostopalvelujen määrän muutokset, tilamuutokset sekä normaalista toiminnasta poikkeavat hankinnat.

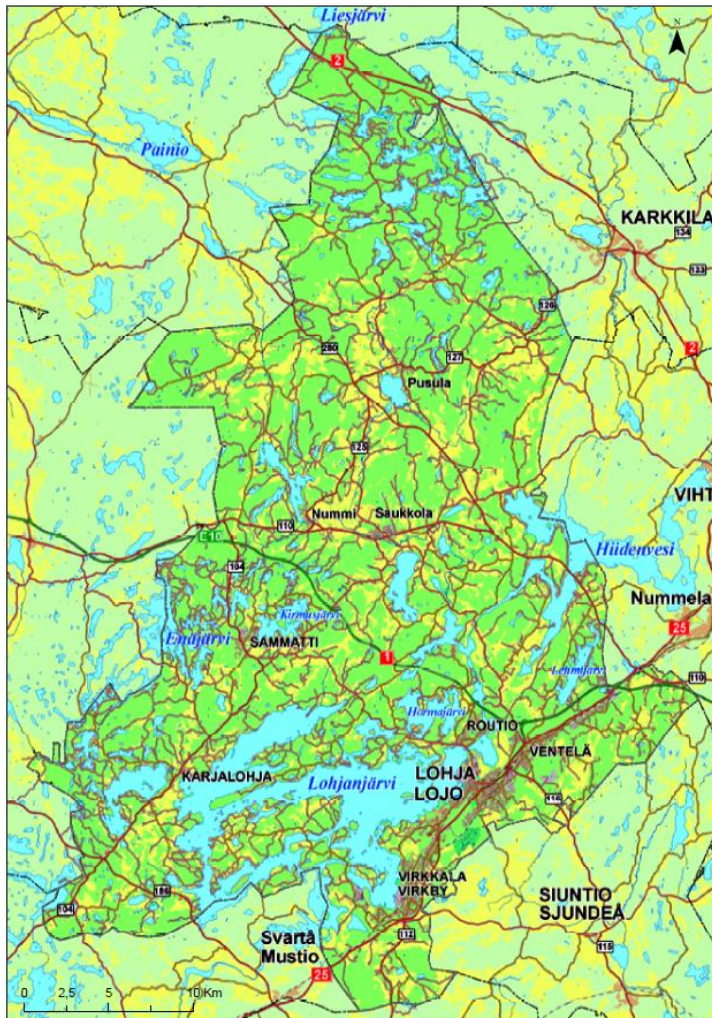
Toimialalla on oikeus toteuttaa henkilöstömuutokset ja normaalista toiminnasta poikkeavat hankinnat ja resurssilisäykset vain, mikäli valtuusto on hyväksynyt ne talousarvion perusteluosassa. Lisäksi perusteluissa on selvitetty erikseen ne hyväksytyt muutokset, joilla parannetaan toimintakatetta.

Lohjalla on viimeisten vuosien aikana kehitetty sisäistä kustannuslaskentaa siten, että sisäisessä laskennassa toiminnan/tuotteen kustannuksiin sisällytetään ulkoisten kulujen lisäksi sisäiset laskutukset, pääomakulut sisäisinä vuokrina tai poistoina sekä hallinnon ja yhteisten kulujen kustannukset. Kaiken kaikkiaan laskentauudistuksen tavoitteena on selvittää toimintaan ja tuotteisiin kohdentuvat todelliset kustannukset, parantaa eri toimijoiden palvelujen ja tuotteiden hintojen vertailtavuutta ja sen myötä edistää edullisimman järjestämistavan valintaa.

13. Talouden perusteet

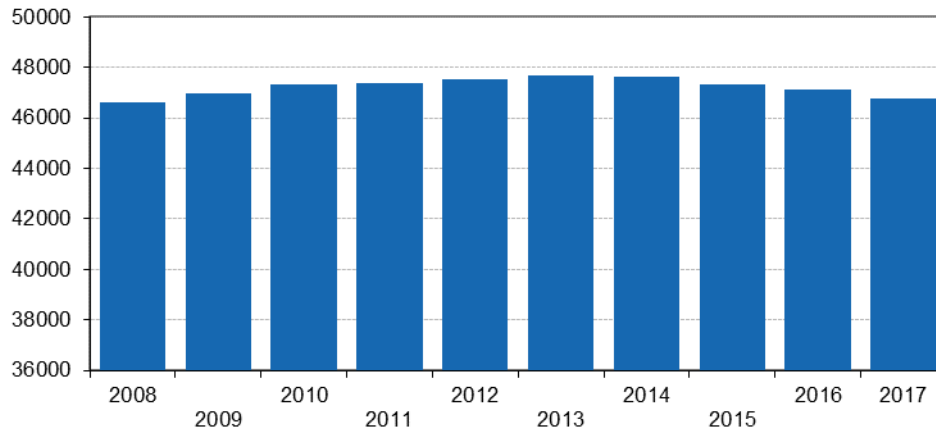
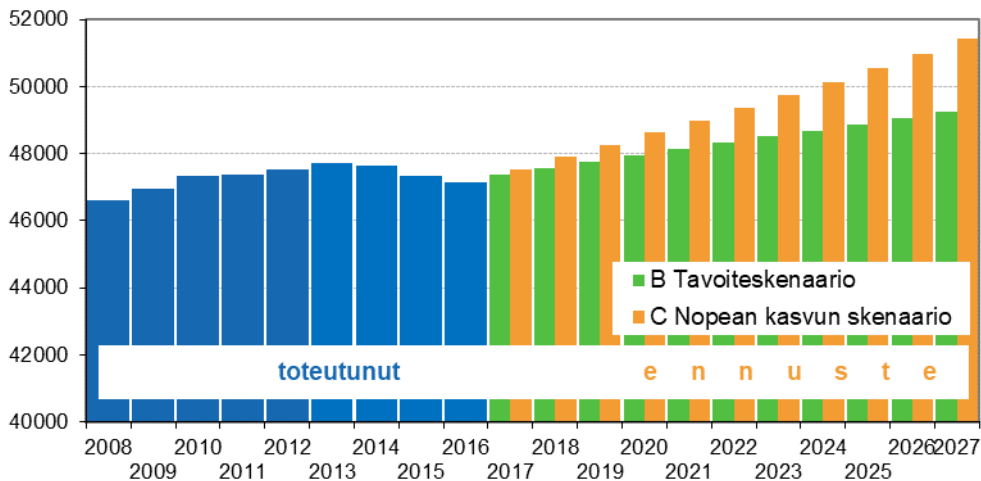
13.1. Lohjan väestö

Lohjan väestön kasvu on vuosina ollut 2008–2017 keskimäärin 0,13 %. Nettomuuton vaikutus väestön kasvuun on aiemmin ollut positiivista, mutta viimeisenä neljänä vuotena väkiluvun kehitys on ollut kiihtyvästi negatiivista. Viime vuonna kokonaisnettomuutto oli tappiollinen 364 henkilön verran.

Asukkaita keskustan alueella oli vuoden 2017 lopussa 16 569 henkeä.

Pohjois-Lohjan väestörakenne on lohjalaisittain edelleen ”nuorinta”, sillä 0–14-vuotiaiden osuus 20,4 % on suurin ja yli 65-vuotiaiden 15,7 % alhaisin muihin osa-alueisiin verrattuna.

Väestönkehitys 2008–2017, Lohja**Väestönkehitys ja ennuste vuoteen 2027, Lohja**

Muuttajat vaikuttavat paitsi väestön määrään myös sen rakenteeseen, millä on erittäin suuri vaikutus kuntien talouden ja palveluiden kannalta. Muuttoliikkeen taloudelliset ja sosiologiset vaikutukset koskettavat sekä lähettävää että vastaanottavaa muuttoliikkeen aluetta. Muuttovirrat kahden kohteen välillä ovat toisinaan merkittävästi erilaiset, ja niiden vaikutus saattaa tällöin ylläpitää tai voimistaa jo lähtökohtaisesti epätasapainoista väestörakennetta tai toisaalta aikaansaada merkittäviä muutoksia tulo- tai lähtöalueen väestön profiliin.

Valikoivuudella on siis merkitystä yksittäiselle kunnalle, sillä sen verotulot sekä erilaisiin kunnallisiin palveluihin kuluvat määrärahat määräytyvät kuntalaisten ominaisuuksien mukaan. Suomalainen kuntien verotuskäytäntö tekee väestömäärästä strategisen muuttujan. Kaksi suurinta tuloerää ovat nimittäin verotulot ja valtionosuudet. Veropohjan kannalta on keskeistä, millainen tulotaso siellä asuvilla ja ennen kaikkea sinne ja sieltä muuttavilla on.

Muuttoliikkeen lisätessä kunnan väestöä aiheutuu siitä paineita kunnan palvelutuotannolle. Niin ikään aiheutuu haasteita asuntoalueiden kaavoitukselle ja asuntojen uudistuotannolle, vaikka muuttoketjututkimuksissa onkin todettu muuttajien suuntautuvan lähinnä vanhaan asuntokantaan.

Asumisen kysyntä kokonaisuudessaan kuitenkin lisääntyy. Negatiivinen nettomuutto puolestaan pienentää palvelutarpeita jättäen niitä joskus vajaakäyttöön, ja ikään sidottujen palveluiden tarve voi muuttua tasaisellakin muuttotaseella, jos muuttovirrat eroavat toisistaan ikärakenteeltaan.

13.2. Huoltosuhteiden kehitys

Taloudellinen huoltosuhde mittaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti. Vuonna 2016 koko maan taloudellinen huoltosuhde oli 1,40 eli yhtä työllistä kohden oli 1,40 työvoiman ulkopuolella olevaa.

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten (0-14 v.) ja vanhusten (yli 64 v.) yhteenlaskettua määrää suhteessa työikäisten (15–64 v.) määrään. Suomen väestöllinen huoltosuhde oli vuoden 2017 lopussa 0,60.

Lohjan huoltosuhteet 1997–2017 (lähde: Tilastokeskus)

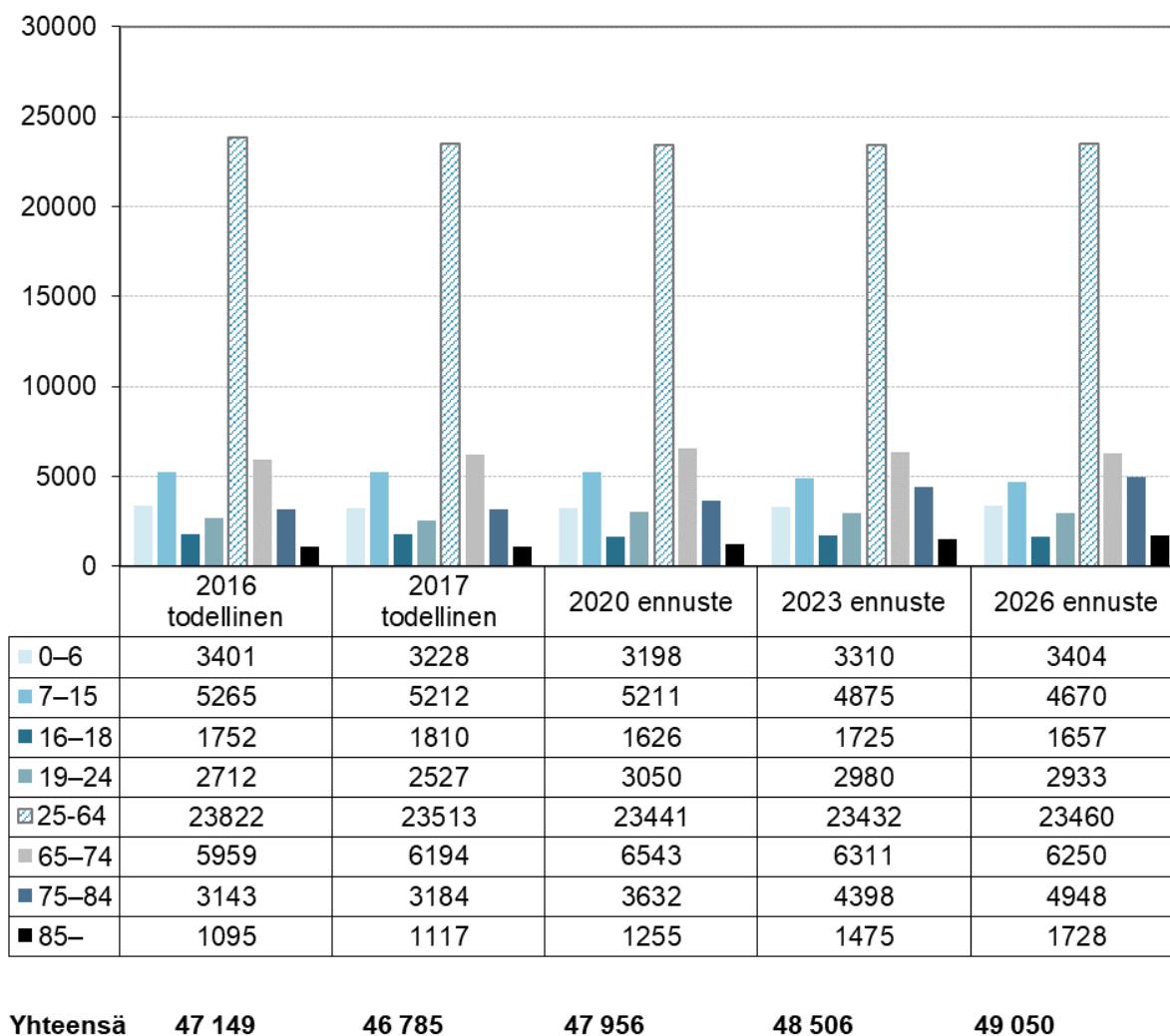
Vuosi	Taloudellinen huoltosuhde	Demografinen huoltosuhde
1997	1,36	0,50
1998	1,23	0,50
1999	1,18	0,50
2000	1,12	0,50
2001	1,14	0,51
2002	1,15	0,51
2003	1,15	0,51
2004	1,14	0,52
2005	1,17	0,52
2006	1,15	0,52
2007	1,12	0,52
2008	1,13	0,52
2009	1,24	0,53
2010	1,22	0,54
2011	1,22	0,56
2012	1,24	0,58
2013	1,32	0,59
2014	1,38	0,60
2015	1,43	0,62
2016	1,42	0,63
2017	.	0,65

Yhdistyneen Lohjan taloudellisen huoltosuhteen vaihtelu on ollut melko vähäistä. Koko 2000-luvun taloudellinen huoltosuhde on pysytellyt suunnilleen samalla tasolla, mutta vuodesta 2009 alkaen huoltosuhde on huonontunut taloudellisen taantuman seurauksena ja vuonna 2016 huoltosuhde oli 1,42. Lohjan väestöllinen huoltosuhde on noussut tasaisesti 2010-luvulla ja vuonna 2017 suhdeluku oli 0,65. Väestöllinen huoltosuhde Uudellamaalla vuonna 2017 oli 0,51 eli alempi kuin koko maan keskimäärin. Väestön ikääntyessä, myös Lohjan väestöllisessä huoltosuhteessa tulee heikkenemään. Nopeampi väkiluvunkasvu olisi tässä mielessä toivottavaa, sillä sen myötä huoltosuhde pysyisi parempana, koska väkiluvun nopeampi kasvu perustuisi osin suurempaan muuttajakertymään, ja muuttajat ovat pääsääntöisesti työikäistä, nuorta väestöä.

13.3. Väestön ikärakenteen kehitys

0–6-vuotiaiden määrän kasvu tulisi koko kaupungin tasolla väestösuunnitteen tavoiteskenaarion (väkiluvun kasvu keskimäärin 1,0 %) mukaan olemaan vuoden 2017 tasosta 176 henkeä ja nopean skenaarion mukaan 463 henkeä vuoteen 2026 mennessä.

Väestön kehitys oman suunnitteen mukaan 2016–2026
(B Tavoiteskenaario)

Kouluikäisten, 7–15-vuotiaiden määrässä on odotettavissa laskua vuoden 2017 tasosta tavoiteskenaarion mukaan 542 hengen (nopean kasvun skenaarion mukaan 347 hengen) verran nykytilanteesta vuoteen 2026 mennessä. Tämä asettaa haasteita sille, että koulupalvelujen kysyntä ja tarjonta saadaan mahdollisimman hyvin kohtaamaan toisensa alueellisestikin, ja toisaalta luo paineita kouluikäisten peruspalvelujen tilojen vähentämiselle.

Työikäisen väestön (tässä 19–64-vuotiaat) määrällinen kasvu tulee tavoiteskenaarion mukaan olemaan noin 353 henkeä.

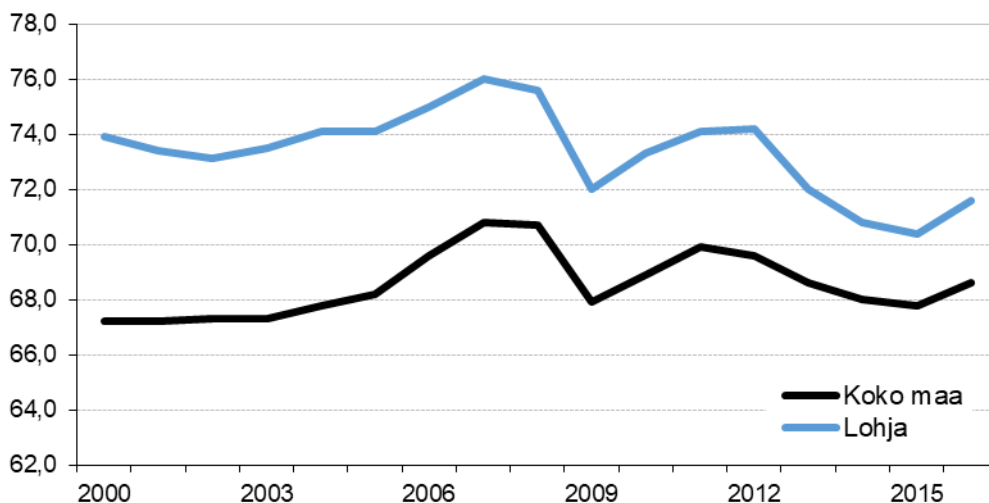
Eläkeikäisen väestön määrässä tulee vuoteen 2026 mennessä tapahtumaan selvää kasvua. Vuoden 2017 tasosta määrä tulee kasvamaan noin 2400 hengellä, mikä tulee selkeästi lisäämään kysyntää tälle väestöosalle suunnattuihin asumis- ja muihin palveluihin. Kaikkein vanhimman, yli 85-vuotiaiden väestöosan osuus tästä määrällisestä kasvusta tulee ennusteen mukaan olemaan noin 610 henkeä.

Väestön palvelutarve muuttuu väestön ikärakenteen muutoksen myötä. Eniten perusterveydenhuollon palveluja käyttävät ikäryhmät ovat 0–6-vuotiaat ja yli 65-vuotiaat. Erikoissairaanhoidossa palvelujen käyttö lisääntyy 65 vuoden jälkeen. Väestön ikääntymisen myötä palvelutarpeen muutos heijastuu tulevaisuudessa enenevässä määrin myös tilojen käyttötarkoitusten järjestelyyn julkisella sektorilla, kun ikääntyvän väestön asumisen ja palvelutuotannon tarpeisiin on suunnattava aiempaa enemmän resursseja. Meneillään oleva sote-uudistus tuo mahdollisesti muutoksia kunnan ja valtion tehtäväjakoon.

13.4. Työllisyys

Työllisyysaste = alueella asuvien 18–64-vuotiaiden työllisyysaste eli 18–64-vuotiaiden työllisten osuus saman ikäisestä väestöstä. Työllisyysasteen osalta Lohjalla tapahtui myönteistä kehitystä 1990-luvun lopulla taantuman ohituksen seurauksena. Työllisyysaste on koko 2000-luvun pysytellyt 70 %:n yläpuolella. Työpaikkaomavaraisuus (2015) on 79,6 %, työpaikkojen määrä 15594. Yrityksiä Lohjan alueella on 3180. Monipuolisen elinkeinorakenteen kehitys tulevaisuudessa myötävaikuttaa korkeaan työpaikkaomavaraisuusasteeseen Lohjalla.

18–64-vuotiaiden työllisyysaste 2000–2016

13.5. Työttömyys

Työ- ja elinkeinotoimistoissa oli elokuun lopussa 243 300 työtöntä työnhakijaa, mikä on 45 400 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Heinäkuuhun verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä väheni 40 800:lla.

Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin työ- ja elinkeinotoimistoihin elokuun aikana 59 000, eli 7 700 enemmän kuin edellisen vuoden elokuussa. Kaikkiaan työ- ja elinkeinotoimistoissa oli elokuussa avoinna 104 400 työpaikkaa, mikä on 15 300 enemmän kuin vuosi sitten. Työpaikoista täytettiin

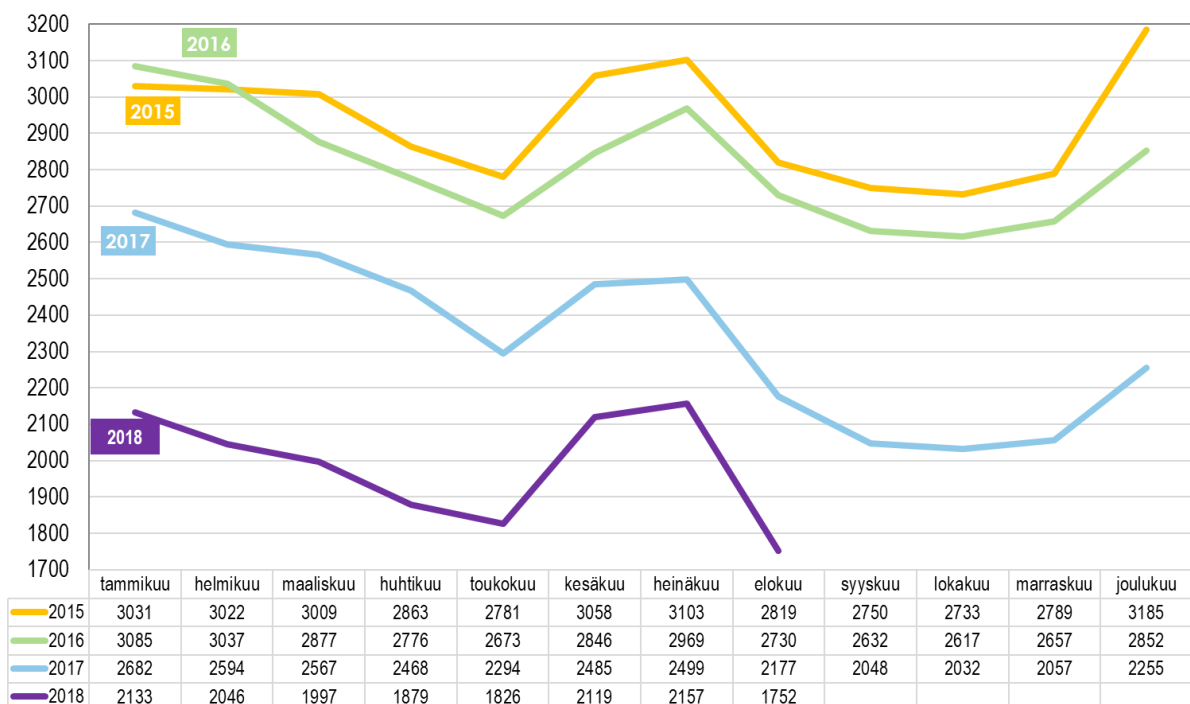
elokuun aikana 8 500, joista 5 000 työ- ja elinkeinotoimiston hakijalla. Työ- ja elinkeinotoimistoissa oli elokuun lopussa edelleen avoinna 50 500 työpaikkaa, mikä on 9 700 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Uudet avoimet työpaikat olivat lisääntyneet kymmenessä ammattiryhmässä: eniten rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden, prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden sekä palvelu- ja myyntityöntekijöiden ryhmissä. Vastaavasti uudet avoimet työpaikat olivat vähentyneet ainoastaan maanviljelijöiden, metsätyöntekijöiden ym. ryhmässä.

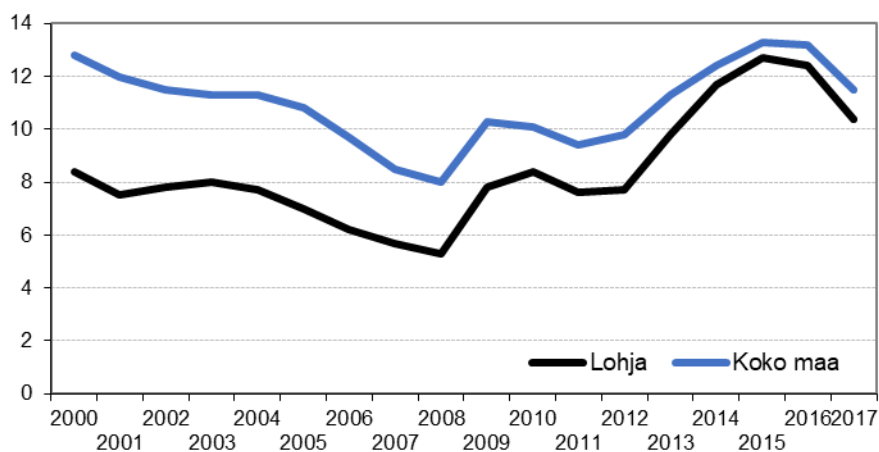
Työttömien työnhakijoiden määrä laski elokuussa edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) alueilla; eniten Pirkanmaalla (-25 %), Pohjanmaalla (-23 %), Etelä-Pohjanmaalla (-21 %), Pohjois-Pohjanmaalla (-18%), Etelä-Savossa (-18%) ja Satakunnassa (-18 %). Elokuun lopussa alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 31 500, mikä on 5 100 vähemmän kuin edellisen vuoden elokuussa. Nuorten työttömyys laski heinäkuusta 7 700:lla. Alle 20-vuotiaita oli työttömänä 7 600. Yli 50-vuotiaita oli työttömänä 91 200 eli 17 700 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Yli 55-vuotiaita oli työttömänä 64 300, mikä on 12 300 vähemmän kuin vuosi sitten.

Tällä vuosikymmenellä tilanne on vuosittain vaihdellut 2011 alimmasta lukemasta vuoden 2015 huippulukemaan kääntyen jälleen laskuun v. 2016. Lohjan työttömyysaste on koko 2000-luvun pysynyt selvästi alempana kuin koko maan työttömyysaste, tosin ero on vuosi vuodelta kaventunut.

Työttömät työnhakijat Lohjalla kuukausittain 2015–2018

Työttömät, % työvoimasta

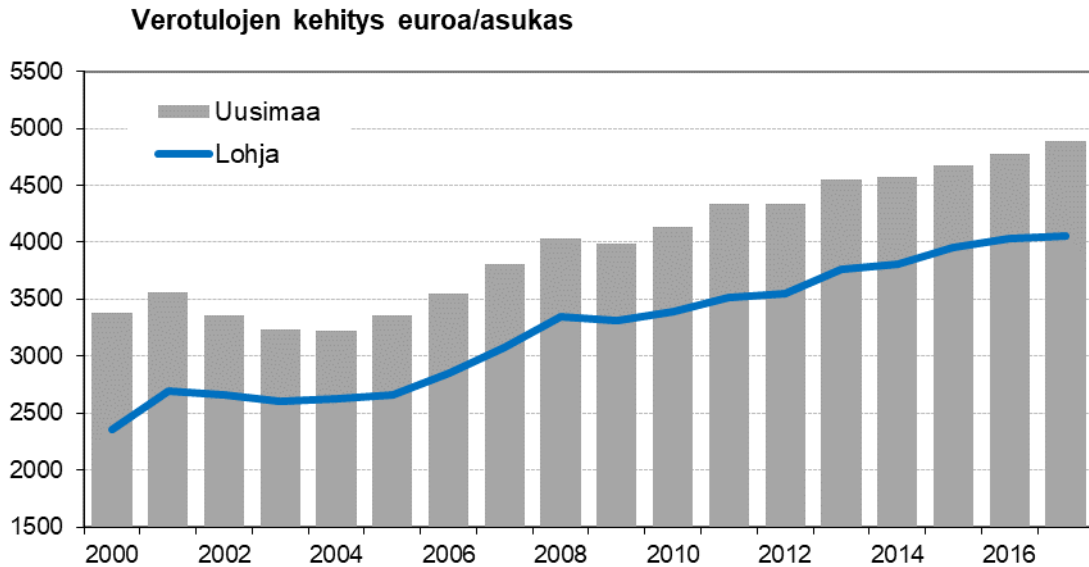
Työttömyysasteen, työttömien työnhakijoiden määrän ja avoimien työpaikkojen määrän kehitys Lohjalla kuukausittain vuonna 2016–2018

	2018			2017			2016		
	työttömyysaste / arbetslöshets- talet	työttömät työnhakijat / arbetslösa arbetssökande	avoimet työpaikat / lediga arbetsplatser	työttömyysaste / arbetslöshets- talet	työttömät työnhakijat / arbetslösa arbetssökande	avoimet työpaikat / lediga arbetsplatser	työttömyysaste / arbetslöshets- talet	työttömät työnhakijat / arbetslösa arbetssökande	avoimet työpaikat / lediga arbetsplatser
tammikuu/ januari	9,4	2133	290	11,6	2682	287	13,4	3085	221
helmikuu/ februari	9,1	2046	367	11,4	2594	289	13,2	3037	295
maaliskuu/ mars	8,9	1997	318	11,3	2567	215	12,5	2877	260
huhtikuu/ april	8,4	1879	272	10,8	2468	211	12,0	2776	251
toukokuu/ maj	8,1	1826	354	10,1	2294	192	11,6	2673	215
kesäkuu/ juni	9,4	2119	216	10,9	2485	170	12,3	2846	161
heinäkuu/ juli	9,6	2157	280	11,0	2499	129	12,8	2969	148
elokuu/ augusti	7,8	1752	259	9,6	2177	219	11,8	2730	267
syyskuu/ september				9,0	2048	182	11,4	2632	148
lokakuu/ oktober				8,9	2032	172	11,3	2617	198
marraskuu/ november				9,0	2057	147	11,5	2657	184
joulukuu/ december				9,9	2255	152	12,3	2852	165

Avoimien työpaikkojen osalta helmikuu on ollut työnhakijoiden kannalta kuluvana vuonna myönteisin kuukausi Lohjalla. Vuonna 2017 avoimena oli 289 työpaikkaa ja v. 2018 avoimia työpaikkoja oli 367.

Työttömiä työnhakijoita oli Lohjalla v. 2018 elokuussa 425 vähemmän kuin edellisvuoden elokuussa, avoimia työpaikkoja puolestaan 40 enemmän verrattuna edelliseen vuoteen.

13.6. Verotulojen kehitys

Lohjan vuosittainen verotulokertymä asukasta kohden laskettuna on koko 2000-luvun ollut Uudenmaan kuntien vastaavaa keskiarvotasoa jäljessä. Erot olivat suurimmillaan vuosituhaten alussa. Alla olevassa taulukossa asia on esitetty lukuarvoina (Uudenmaan 2017 tieto on alustava).

Verotulot euroa/asukas

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Uusimaa	3385	3561	3356	3239	3220	3361	3545	3814	4032	3985	4130	4336	4340	4547	4569	4670	4777	4885
Lohja	2358	2695	2655	2603	2626	2660	2853	3072	3344	3308	3397	3511	3550	3768	3814	3955	4033	4055

Eroa Uusimaahan

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lohja	-1027	-866	-701	-636	-594	-701	-692	-742	-688	-677	-733	-825	-790	-779	-755	-715	-744	-830

13.7. Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan kuluvasta vuodesta on tulossa nykyisen suhdannevaiheen paras vuosi, sillä talouskasvun ennakoidaan kiihtyvän vielä hieman viimevuotisesta. Suomen talouden kasvu hidastuu kuitenkin selvästi noin 1½ prosentin vuosikasvuihin tulevina vuosina. Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2021–2022 talouskasvun arvioidaan palaavan potentiaalisen tuotannon kasvuvauhtiin eli noin prosenttiin. Historiaan nähden keskipitkälle aikavälille odotettu kasvu on hidasta, mikä johtuu talouden rakenteellisista tekijöistä. Työllisyyden kasvu on alkuvuoden 2018 aikana ollut jopa nopeampaa kuin mitä taloudellisen aktiviteetin perusteella voisi olettaa. Työllisiä on tällä hetkellä enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Talouskasvun hidastuminen tulee hidastamaan myös työllisyyden kasvua.

Hyvä talous- ja työllisyyskehitys sekä hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet tasapainottavat julkista taloutta lähivuosina. Julkisen talouden rahoitusasema kääntyy ylijäämäiseksi vuosikymmenen taitteessa ja velka suhteessa bruttokansantuotteeseen laskee. Suhdanneluonteinen julkisen talouden vahvistuminen ei kuitenkaan turvaa kestävästä julkisen talouden rahoitusta pitkällä aikavälillä.

Kuluttajahinnat nousevat v. 2018 laajasti eri hyödykeryhmissä ja inflaatio kiihtyy 1,1 prosenttiin. Inflaatiota nostavat lähinnä palvelu-, elintarvike- ja energiahintojen nousu. Verojen nousu kiihdyttää inflaatiota yli 0,3 prosenttiyksikköä.

Vuonna 2019 talouskasvu hidastuu 1,7 prosenttiin. Merkittävin yksittäinen talouskasvua hidastava tekijä on rakennusinvestointien supistuminen. Rakennusinvestointien arvioidaan vähenevän lähivuosina, koska asuntotuotanto on noussut poikkeuksellisen korkealle tasolle. Lisäksi monet liikerakennushankkeet ovat valmistumassa. Myönnettyjen rakennuslupien määrä on laskenut tammi-toukokuussa yli 10 % viime vuoteen verrattuna.

Vuonna 2020 BKT kasvaa 1,6 %. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu edelleen, vaikka palkkasumman kasvu jatkuu, kun ansiotason nousu kiihtyy. Inflaation nopeutuessa edelleen reaalityulojen kasvu kuitenkin hidastuu. Vuonna 2020 vienti kasvaa vientikysynnän mukaan, mutta kasvu jää maailmankaupan kasvua hitaammaksi.

Vuonna 2018 ansiotaso nousee 1,8 %. Palkkaliukumien on ennakoitu jäävän keskimääräistä pienemmiksi paikallisen sopimisen ja yrityskohtaisten erien vuoksi. Ansiotason nousu kiihtyy 2,6 prosenttiin v. 2019 sopimuskorotusten ajoitustekijöiden seurauksena. Vuonna 2020 ansiotason nousua 3,0 prosenttiin kiihdyttävät edelleen hyvä talouskasvu ja julkisen sektorin lomarahojen palautuminen.

Julkisen talouden rahoitus ei kohenemisesta huolimatta lepää kestäväällä pohjalla. Väestön ikääntyminen kasvattaa julkisia menoja, vähentää työikäisen väestön määrää ja heikentää talouden kasvumahdollisuuksia. Talouskasvun ennakoitaan asettuvan pitkällä aikavälillä 1–1,5 prosentin haarukkaan, eivätkä talouskasvusta julkiseen talouteen syntyvät tulot riitä nykyrakentein rahoittamaan julkisia palveluja ja etuuksia.

13.8. Palkat ja hinnat

Valtiovarainministeriö arvioi kuluttajahintojen kasvun olevan tänä vuonna 1,1 prosenttia. Vuonna 2019 inflaatio nousee 1,4 prosentin tasolle ja on ennusteen mukaan 2020 vuonna 1,6 prosentin tasolla.

Valtiovarainministeriö on arvioinut palkansaajien yleisen ansiotasoindeksin kohoavan tänä vuonna 1,8 prosenttiin ja 2019 vuonna 2,6 prosenttiin. Vuonna 2020 ansiotasoindeksi kohoamisen oletetaan olevan 3,0 prosentin luokkaa.

13.9. Kuntatalous

Valtiovarainministeriön tekemän kuntatalouden painelaskelman mukaan vuosien 2017 – 2021 aikana kuntatalous kehittyy myönteisemmin kuin aikaisemmin ennustettiin. Vuonna 2018 kuntatalouden tilanne heikkenee hetkellisesti verrattuna edelliseen vuoteen. Taustalla ovat erityisesti kilpailukykysovimuksen seurauksena alentuneet verotuotot.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakannan arvioidaan kääntyvän 2021 vuonna laskuun, johtuen sote-uudistuksessa, kun sairaanhoitopiirien velat siirtyvät maakuntasektorille. Kuntakentän sisällä taloudelliset erot ovat edelleen merkittäviä. Toisaalta kuntien maltillinen kustannuskehitys on avainasemassa, jotta talouden kehitys olisi myös jatkossa myönteinen eri puolella Suomea.

13.10. Valtionosuudet vuonna 2019

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verorasitteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009, muut 676/2014) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä uudistui vuoden 2015 alusta siten, kuin järjestelmää on muutettu lailla 676/2014 (He 38/2014). Valtionosuuden määräytymisen ikäryhmitystä ja määräytymisen kriteeristöä on muutettu olennaisesti. Keskeiset peruseriaatteen ja rakenteet säilyivät. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus säilyi nykyisellään.

Valtionosuuden laskennallinen peruste muuttuu vuosittain ns. automaattimuutosten perusteella. Näitä ovat määräytymistekijöiden, esimerkiksi asukasmäärien, oppilasmäärien ja muiden laskennan perusteena olevien määrien muutokset ja kustannustason muutoksesta johtuvat hintojen muutokset (indeksikorotus).

Valtionosuusuudistus

Hallituksen esitys kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta on annettu 17.4.2014 (He 38/2014). Lain muutos (676/2014) ja valtionosuusjärjestelmän muutos tulivat voimaan 1.1.2015. Uudistus pohjautui pitkälle entisen valtionosuusjärjestelmän perusteille. Järjestelmää on yksinkertaistettu, määräytymisperusteita uusittu, vähennetty ja laskennallisuutta lisätty. Valtionosuus myönnetään edelleen kunnille.

Uudistukseen ei sisällynyt toisen asteen koulutusta. Tätä valmistellaan erillisissä opetus- ja kulttuuri-ministeriön työryhmissä. Lain muutokset tältä osin tullevat voimaan myöhemmin.

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat sosiaali- ja terveydenhuollon, esi- ja perusopetuksen ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet.

Uuden järjestelmän mukaan peruspalvelujen laskennallisia kustannuksia koskee yksi yhteinen ikäryhmitys. Ikäryhmitys on seuraava:

- 0–5-vuotiaat
- 6-vuotiaat
- 7–12-vuotiaat
- 13–15-vuotiaat

16–18-vuotiaat
 19–64-vuotiaat
 65–74-vuotiaat
 75–84-vuotiaat
 yli 85-vuotiaat

Järjestelmään sovelletaan ikäryhmitäytksen lisäksi seuraavia kriteereitä: sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta.

Laskennallisen osan valtionosuus saadaan vähentämällä kuntakohtaisesta laskennallisten kustannusten yhteismäärästä kunnan omarahoitusosuus, joka on kaikille kunnille asukasta kohti yhtä suuri. Tämän lisäksi kunnalle myönnetään valtionosuutta kolmen lisäosan perusteella. Lisäosissa ei ole omarahoitusosuutta. Lisäosia ovat syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus ja saamelaisuus.

Laskennallisten kustannusten ja lisäosien perusteena ovat vuosittain vahvistettavat perushinnat ikäryhmille, kriteereille ja kolmelle lisäosalle. Laskennalliset kustannukset muodostuvat: ikäryhmittäin: asukasluku x perusosan hinta ja kriteereittäin: asukasluku x perus- osan hinta x kriteerin kerroin.

Sairastavuus lasketaan sairastavuuskertoimen perusteella, jonka pohjana ovat keskeiset kansansairaudet. Niiden lukumääriä voi tarkastella kunnittain Kelan tilastosta: Erityiskorvattavien sairauksien kuntakohtaiset tilastot vuodelta 2016.

Peruspalvelujen valtionosuuden osana otetaan huomioon myös verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus. Tasausraja on nostettu sataan prosenttiin siirtämällä 724 miljoonaa euroa peruspalvelujen laskennallisista kustannuksista tasaukseen. Tasausvähennyksenä valtionosuudesta vähennetään kunnan laskennallisen verotulon ja tasausrajan erotuksesta 30 % lisätynä kyseisen erotuksen luonnollisella logaritmillä silloin, kun kunnan laskennalliset verotulot ovat tasausrajan yläpuolella. Tasaus-ajan alapuolella oleville kunnille tasauslisänä lisätään valtionosuuteen tasausrajan ja kunnan laskennallisen verotulon erotuksesta 80 % (kunnan omavastuu 20 %).

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee arvion mukaan 25,34 prosentista 25,37 prosenttiin vuonna 2019.

Merkittävimmät muutokset kuntien vuoden 2019 valtionosuusrahoituksessa johtuvat kilpailukyky sopimuksesta "Lex Lindström -518 milj. euroa ja kustannustenjaon tarkistuksesta ylimääräinen kiky-leikkaus -59 milj. euroa ja indeksikorotusten jäädyttäminen -168 milj. euroa.

Lohjan kaupungin valtionosuudet on arvioitu vuodelle 2019 olevan 66,9 miljoonaa euroa.

13.11. Laskentaperusteet

Talousarvion laatimisessa on noudatettu seuraavia arviointiperusteita:

Yleinen hintataso vuonna 2019 on 1,4 % korkeampi kuin vuonna 2018 ja 1,5 % korkeampi kuin vuonna 2017. Vuosina 2019 - 20 hintatason muutos on keskimäärin 1,5 % vuodessa;

Kunnallisten palvelujen ja ostettujen asiakaspalvelujen kustannustason muutos vuonna 2018 on 1,5 % ja vuonna 2019 2,5 %. Vuosina 2020 – 21 on keskimäärin 2,0 % vuodessa.

Kokouspalkkiokustannukset on arvioitu jäsenmäärän, kokousten lukumäärän sekä Lohjan valtuuston hyväksymän luottamushenkilöiden palkkiosäännön pohjalta.

Vuoden 2019 kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkataso on keskimäärin 2,16 % korkeampi kuin 31.7.2018 palkkataso. Tuntipalkoissa, ansionmenetykskorvauksissa, asiantuntijapalkkioissa ja varalla-olokorvauksissa, sairaus- ja vuosilomansijaisten palkoissa, erilliskorvauksissa ja ylittuneissa laskenta-arvioiden perustana on vuoden 2018 talousarvio, johon tehdään 1,0 %:n palkkatason tarkistus. Vuosina 2020 – 2021 palkkojen korotus on keskimäärin 2,5 % vuodessa;

Yhteenlaskettu sairasmakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksuprosentti on noin 3,74 % vuosina 2020 – 2021

Eläkeuudistus, jossa Kunnallinen eläkelaki (KuEL), Valtion eläkelaki (VaEL) ja Kirkon eläkelaki (KiEL) yhdistettiin Julkisten alojen eläkelaksi (JuEL), tuli voimaan 1.1.2017.

JuEL:n palkkaperusteinen maksu on 16,75 % palkkasummasta. Palkkauksen sivukulujen kokonaisprosentiksi vuosina 2019 - 2021 muodostuu keskimäärin 24,31 %. Muissa kuluissa käytetään yleisiä hintatason muutosarvioita ottaen huomioon määräaikaisten sopimusten sidotut hinnat.

Kaupungin omat tilakustannukset (sisäiset vuokrat) sekä sisäisten palvelujen yksikköhinnat lasketaan palkkakulujen ja edellä määriteltujen kululajien hintatason muutosten perusteella ja kohdennetaan käyttäjäyksiköille käytön perusteella.

14. Suunnittelukauden asuntotuotanto

14.1. Kaavavaranto ja vireillä oleva kaavoitus

Lohjan Vuokra-asunnot Oy:llä on keskustassa Rajavartiostonkadulla toteutettavissa kerrostalorakentamista tontilla, jolla sijaitsee myös saneerattava vanha kaksikerroksinen rakennus. Lisäksi Lohjan keskustassa on yksityisiä kerrostalotontteja Lindkullan alueella kaksi (mahdollistavat neljä kerrostaloa), Keski-Lohjalla Puistokadulla kolme tonttia ja Gunnarlassa kolme tonttia. Näistä Lindkullan ja Puistokadun alueet ovat toteutumassa.

Kaupungilla on vireillä asemakaavan muutoksia, joissa keskustaan ja sen lähiympäristöön osoitetaan kerrostalorakentamista. Kerrostalorakentamiseen asemakaavoitettavia korttelialueita on kaupungin omistuksessa Hiidensalmessa, Karstunraitilla ja Nahkurintorilla. Haikariin tutkitaan asemakaavan muutoksella mahdollisuutta sijoittaa alueelle puukerrostaloja. Kullervonkadulle ja Amerikankadulle on mahdollista toteuttaa kummallekin kaksi asuinkerrostaloa, jos alueille laaditut asemakaavan muutokset tulevat lainvoimaiseksi valituskäsittelyn jälkeen. Laurentiustalon kortteliin on vireillä olevassa asemakaavan muutoksessa osoitettu yksi uusi asuinkerrostalon paikka, johon sopii pieniä asuntoja. Pitkäniemen alueelle tutkitaan asuinrakentamisen sijoittamista.

Kaupungilla on vapaana rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten tontteja kunnallistekniikan piirissä Lohjan keskustan tuntumassa Haikarissa kolme, etelätaajamassa Vappulassa yksi, Immulassa kaksi, Nummi-Saukkolan alueella yksi sekä Pusulassa yksi. Lisäksi rivitalojen ja kytkettyjen asuinrakennusten korttelialueita, joissa kunnallistekniikkaa ei ole rakennettu, on runsaasti. Myös yksityisessä omistuksessa on rakennettavissa olevia rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten rakennuspaikkoja.

Haukilahdessa vireillä olevassa asemakaavan muutoksessa on osoitettu mm. rivitalojen rakentamisen salliva asuinpientalojen korttelialue yksityiselle maalle. Myös Hiidenlinnassa tutkitaan tiiviin pientaloalueen sijoittamista yksityisellä maalla. Vivamon asemakaavan muutoksessa ja asemakaavassa on otettu huomioon erityisryhmille soveltuva asuminen.

Kaupungin omistuksessa olevia erillispientalojen tontteja on yhteensä 136 valmiin kunnallistekniikan piirissä. Näistä suurin osa sijoittuu Routiolle ja Taka-Routiolle (42), Karjalohjalle (28), Nummi-Saukkolan alueelle (26) ja Immulaan (10). Lisäksi kaupungilla on noin 200 tontin varanto uusilla asemakaavoitetuilla alueilla, joilla ei vielä ole kunnallistekniikkaa. Tällaisia alueita on mm. Gunnarlassa, Vohloisissa ja Saukkolassa. Yksityisillä maanomistajilla on valmiin kunnallistekniikan piirissä, pääosin jo rakentuneilla alueilla, noin 440 tontin varanto.

Vireillä olevassa Haikarin asemakaavan muutoksessa tutkitaan myös pientalojen korttelialueiden sijoittamista kaupungin omistamalle maalle. Vuoden 2021 asuntomessualueelle kaupungin omistamalle alueelle Hiidensalmessa on asemakaavan muutosehdotuksessa esitetty 17 erillispientaloille sopivaa tonttia sekä osuuskunta- tai yhtiömuotoiseen asumiseen kaksi pientalotonttia.

Keväällä 2017 valmistuneessa Muijalan kaavarungossa on tutkittu taajamaosayleiskaavan mahdollistaman kaupunkimaisen tiiviin ja pientalopainotteisen asuinalueen toteuttamista. Muijalan alueen vaihteittainen asemakaavoitus käynnistyy kaavoitusohjelman mukaisesti.

Haja-asutusalueelle on osayleiskaavoituksen myötä muodostumassa yksityiselle maalle n. 60 uutta vakituiseen asumiseen tarkoitettua rakennuspaikkaa vireillä olevassa Lieviö-Paunin

maaseutualueiden osayleiskaavassa. Osayleiskaava hyväksyttäneen kaupunginvaltuustossa alkuvuodesta 2019. Myös vireillä olevassa Lehmijärvi-Pullin osayleiskaavassa tutkitaan mahdollisia uusia maaseuturakentamisen paikkoja.

Espoo-Salo –oikoradan mahdollisen asemanseudun ympäristöön tutkitaan osayleiskaavoituksella uuden kaupunginosan muodostumista E18-moottoritien Lempolan liittymän tuntumassa.

14.2. Asuntotuotanto

Kaupungin strategiassa pyritään 1 %:n väestönkasvuun vuosittain. Lohjan maapoliittisessa ohjelmassa (2014) on esitetty, että asuntojen määrän tulisi kasvaa noin 240 asunnolla vuodessa 1 % väestönkasvutavoite ja asumisväljyyden kasvu huomioiden. Taajamaosayleiskaavassa on varauduttu 1,5 %:n väestönkasvuun.

Vuonna 2017 asuntoja valmistui yhteensä 52 (40 erillispientaloa ja 12 rivi- tai ketjutaloasuntoa), vuonna 2018 (26.10.mennessä) asuntoja on valmistunut yhteensä 94 (28 erillispientaloa, 17 rivi- tai ketjutaloasuntoa ja 49 kerrostaloasuntoa).

Muille kuin asemakaavoitetuille alueille vuosittain käsitellään suunnittelutarveratkaisuja eri puolille Lohjaa. Vuonna 2017 on myönnetty 14 suunnittelutarveratkaisua, joista 11 kpl koski asuinrakennuksen rakentamista ja 3 lomarakennuksen rakentamista. Vuonna 2018 (26.10.2018 mennessä) on myönnetty 11 suunnittelutarveratkaisua, joista 7 kpl koski asuinrakennuksen rakentamista ja 4 lomarakennuksen rakentamista. Vakituista asuinrakentamista tai käyttötarkoituksen muutoksia koskeneita poikkeamislupia myönnettiin vuonna 2017 yhteensä 9 kpl ja vuonna 2018 (26.10.2018 mennessä) poikkeamislupia on myönnetty yhteensä 10 kpl.